Európsky parlament
2024-2029

PRIJATÉ TEXTY

P10_TA(2025)0129

Správa Komisie o právnom štáte 2024

Uznesenie Európskeho parlamentu z 18. júna 2025 o správe Komisie o právnom štáte 2024 (2024/2078(INI))

Európsky parlament,

– so zreteľom na Zmluvu o Európskej únii (ďalej len „Zmluva o EÚ“), a najmä na jej článok 2, článok 3 ods. 1, článok 3 ods. 3 druhý pododsek, článok 4 ods. 3 a články 5, 6, 7, 11, 19 a 49,

– so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“), a najmä na jej články týkajúce sa rešpektovania, ochrany a podpory demokracie, právneho štátu a základných práv v Únii vrátane článkov 70, 258, 259, 260, 263, 265 a 267,

– so zreteľom na Chartu základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“),

– so zreteľom na judikatúru Súdneho dvora Európskej únie (ďalej len „SDEÚ“),

– so zreteľom na oznámenie Komisie z 24. júla 2024 s názvom Správa o právnom štáte 2024 – Situácia v oblasti právneho štátu v Európskej únii (COM(2024)0800), a prílohu k tomuto oznámeniu obsahujúcu odporúčania pre členské štáty,

– so zreteľom na oznámenie Komisie z 30. októbra 2024 o politike rozširovania EÚ za rok 2024 (COM(2024)0690) a na sprievodný pracovný dokument útvarov Komisie („balík rozširovanie“),

– so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) 2020/2092 zo 16. decembra 2020 o všeobecnom režime podmienenosti na ochranu rozpočtu Únie[1] (ďalej len „nariadenie o podmienenosti právnym štátom“),

[1] Ú. v. EÚ L 433, 22.12.2020, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2092/oj.

– so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060 z 24. júna 2021, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde plus, Kohéznom fonde, Fonde na spravodlivú transformáciu a Európskom námornom, rybolovnom a akvakultúrnom fonde a rozpočtové pravidlá pre uvedené fondy, ako aj pre Fond pre azyl, migráciu a integráciu, Fond pre vnútornú bezpečnosť a Nástroj finančnej podpory na riadenie hraníc a vízovú politiku[1] (ďalej len „nariadenie o spoločných ustanoveniach“),

– so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) 2024/2509 z 23. septembra 2024 o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Únie[2] (nariadenie o rozpočtových pravidlách), a najmä na jeho článok 6 ods. 3,

– so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/692 z 28. apríla 2021, ktorým sa zriaďuje program Občania, rovnosť, práva a hodnoty a zrušuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1381/2013 a nariadenie Rady (EÚ) č. 390/2014[3],

– so zreteľom na Všeobecnú deklaráciu ľudských práv,

– so zreteľom na nástroje OSN na ochranu ľudských práv a základných slobôd, napríklad na Všeobecnú deklaráciu ľudských práv, Medzinárodný pakt o občianskych a politických právach (ICCPR), Medzinárodný dohovor o odstránení všetkých foriem rasovej diskriminácie (ICERD), Dohovor o odstránení všetkých foriem diskriminácie žien (CEDAW), Dohovor o právach osôb so zdravotným postihnutím (UNCRDP), Deklaráciu o právach osôb patriacich k národnostným alebo etnickým, náboženským a jazykovým menšinám a na odporúčania vyjadrené v rámci fóra OSN pre otázky menšín a odporúčania a správy prijaté v rámci všeobecného pravidelného preskúmania OSN, ako aj judikatúru orgánov OSN monitorujúcich zmluvy a osobitné postupy Rady pre ľudské práva,

– so zreteľom na Európsky dohovor o ľudských právach, Európsku sociálnu chartu, judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ESĽP) a uznesenia Európskeho výboru pre sociálne práva a na dohovory, odporúčania, uznesenia, stanoviská a správy Parlamentného zhromaždenia, Výboru ministrov, komisára Rady Európy pre ľudské práva, Európskej komisie proti rasizmu

---

1 Ú. v. EÚ L 231, 30.6.2021, s. 159, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj.

2 Ú. v. EÚ L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj.

3 Ú. v. EÚ L 156, 5.5.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/692/oj.

a intolerancii, Riadiaceho výboru pre nediskrimináciu, rozmanitosť a začlenenie, Benátskej komisie a ďalších orgánov Rady Európy,

– so zreteľom na Dohovor Rady Európy o predchádzaní násiliu na ženách a domácemu násiliu a o boji proti nemu,

– so zreteľom na Európsku chartu regionálnych alebo menšinových jazykov a na Rámcový dohovor na ochranu národnostných menšín, ktoré prijala Rada Európy,

– so zreteľom na Memorandum o porozumení medzi Radou Európy a Európskou úniou z 23. mája 2007 a závery Rady zo 17. decembra 2024 o prioritách EÚ v oblasti spolupráce s Radou Európy na roky 2025 – 2026,

– so zreteľom na odôvodnený návrh Komisie z 20. decembra 2017 na rozhodnutie Rady o určení jasného rizika vážneho porušenia zásad právneho štátu zo strany Poľskej republiky (COM(2017)0835), vydaný v súlade s článkom 7 ods. 1 Zmluvy o EÚ,

– so zreteľom na svoje uznesenie z 25. októbra 2016 s odporúčaniami pre Komisiu o zriadení mechanizmu EÚ pre demokraciu, právny štát a základné práva[1],

– so zreteľom na svoje uznesenie zo 7. februára 2018 o ochrane a nediskriminácii menšín v členských štátoch EÚ[2];

– so zreteľom na svoje uznesenie z 1. marca 2018 o rozhodnutí Komisie aktivovať článok 7 ods. 1 Zmluvy o EÚ so zreteľom na situáciu v Poľsku[3],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 19. apríla 2018 o potrebe vytvoriť nástroj európskych hodnôt na podporu organizácií občianskej spoločnosti, ktoré v Európskej únii na miestnej a vnútroštátnej úrovni presadzujú základné hodnoty[4],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 12. septembra 2018 o návrhu, ktorým sa Rada vyzýva, aby podľa článku 7 ods. 1 Zmluvy o Európskej únii rozhodla, že existuje jasné riziko vážneho porušenia hodnôt, na ktorých je Únia založená, zo strany Maďarska[5],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 13. novembra 2018 o minimálnych normách pre menšiny v EÚ[6],

---

1 Ú. v. EÚ C 215, 19.6.2018, s. 162.
2 Ú. v. EÚ C 463, 21.12.2018, s. 21.
3 Ú. v. EÚ C 129, 5.4.2019, s. 13.
4 Ú. v. EÚ C 390, 18.11.2019, s. 117.
5 Ú. v. EÚ C 433, 23.12.2019, s. 66.
6 Ú. v. EÚ C 363, 28.10.2020, s. 13.

– so zreteľom na svoje uznesenie zo 14. novembra 2018 o potrebe komplexného mechanizmu EÚ na ochranu demokracie, právneho štátu a základných práv[1],

– so zreteľom na svoje uznesenie zo 7. októbra 2020 o zriadení mechanizmu EÚ pre demokraciu, právny štát a základné práva[2],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 13. novembra 2020 o vplyve opatrení súvisiacich s pandémiou COVID-19 na demokraciu, právny štát a základné práva[3],

– so zreteľom na svoje uznesenie zo 17. decembra 2020 o európskej iniciatíve občanov „Minority SafePack – milión podpisov za rozmanitosť v Európe“[4],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 10. júna 2021 o situácii v oblasti právneho štátu v Európskej únii a o uplatňovaní nariadenia (EÚ, Euratom) 2020/2092 o podmienenosti[5],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 24. júna 2021 o správe Komisie o právnom štáte za rok 2020[6],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 8. júla 2021 o vytvorení usmernení pre uplatňovanie všeobecného režimu podmienenosti na ochranu rozpočtu Únie[7],

– so zreteľom na svoje uznesenie zo 16. septembra 2021 s odporúčaniami pre Komisiu o určení rodovo motivovaného násilia za novú oblasť trestnej činnosti uvedenú v článku 83 ods. 1 ZFEÚ[8],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 11. novembra 2021 k posilňovaniu demokracie a slobody a plurality médií v EÚ: nenáležité využívanie žalôb v rámci občianskeho a trestného práva na umlčanie novinárov, MVO a občianskej spoločnosti[9],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 15. decembra 2021 o hodnotení preventívnych opatrení na predchádzanie korupcii, neoprávneným výdavkom a zneužívaniu finančných prostriedkov EÚ a vnútroštátnych finančných prostriedkov v prípade pohotovostných fondov a krízových výdavkových oblastí[10],

---

1 Ú. v. EÚ C 363, 28.10.2020, s. 45.
2 Ú. v. EÚ C 395, 29.9.2021, s. 2.
3 Ú. v. EÚ C 415, 13.10.2021, s. 36.
4 Ú. v. EÚ C 445, 29.10.2021, s. 70.
5 Ú. v. EÚ C 67, 8.2.2022, s. 86.
6 Ú. v. EÚ C 81, 18.2.2022, s. 27.
7 Ú. v. EÚ C 99, 1.3.2022, s. 146.
8 Ú. v. EÚ C 117, 11.3.2022, s. 88.
9 Ú. v. EÚ C 205, 20.5.2022, s. 2.
10 Ú. v. EÚ C 251, 30.6.2022, s. 48.

– so zreteľom na svoje uznesenie z 8. marca 2022 o zmenšujúcom sa priestore pre občiansku spoločnosť v Európe[1] ,

– so zreteľom na svoje uznesenie z 10. marca 2022 o právnom štáte a dôsledkoch rozsudku Súdneho dvora[2] ,

– so zreteľom na svoje uznesenie z 19. mája 2022 o správe Komisie o právnom štáte za rok 2021[3] ,

– so zreteľom na svoje uznesenie z 9. júna 2022 o právnom štáte a potenciálnom schválení poľského národného plánu obnovy[4] ,

– so zreteľom na svoje uznesenie z 15. septembra 2022 o situácii v oblasti základných práv v Európskej únii v rokoch 2020 a 2021[5],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 15. septembra 2022 o návrhu rozhodnutia Rady o určení podľa článku 7 ods. 1 Zmluvy o Európskej únii, že existuje jasné riziko vážneho porušenia hodnôt, na ktorých je Únia založená, zo strany Maďarska[6],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 20. októbra 2022 o právnom štáte na Malte päť rokov po vražde Daphne Caruanovej Galiziovej[7],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 20. októbra 2022 o rastúcom počte trestných činov z nenávisti voči LGBTIQ+ osobám v celej Európe s ohľadom na nedávnu homofóbnu vraždu na Slovensku[8],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 10. novembra 2022 o rasovej spravodlivosti, nediskriminácii a boji proti rasizmu v EÚ[9],

– so zreteľom na uznesenie z 24. novembra 2022 o posúdení dodržiavania podmienok právneho štátu Maďarskom podľa nariadenia o podmienenosti a o súčasnom stave maďarského plánu obnovy a odolnosti[10],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 30. marca 2023 o správe o právnom štáte 2022 – situácia v oblasti právneho štátu v Európskej únii[11],

---

1 Ú. v. EÚ C 347, 9.9.2022, s. 2.
2 Ú. v. EÚ C 347, 9.9.2022, s. 168.
3 Ú. v. EÚ C 479, 16.12.2022, s. 18.
4 Ú. v. EÚ C 493, 27.12.2022, s. 108.
5 Ú. v. EÚ C 125, 5.4.2023, s. 80.
6 Ú. v. EÚ C 125, 5.4.2023, s. 463.
7 Ú. v. EÚ C 149, 28.4.2023, s. 15.
8 Ú. v. EÚ C 149, 28.4.2023, s. 22.
9 Ú. v. EÚ C 161, 5.5.2023, s. 10.
10 Ú. v. EÚ C 167, 11.5.2023, s. 74.
11 Ú. v. EÚ C 341, 27.9.2023, s. 2.

– so zreteľom na svoje uznesenie z 18. apríla 2023 o inštitucionálnych vzťahoch medzi EÚ a Radou Európy[1] ,

– so zreteľom na svoje uznesenie z 28. februára 2024 s názvom Správa o správe Komisie o právnom štáte za rok 2023[2] ,

– so zreteľom na svoje uznesenie z 29. februára 2024 o prehĺbení integrácie EÚ s ohľadom na budúce rozšírenie[3] ,

– so zreteľom na svoje uznesenie z 1. júna 2023 o porušovaní zásad právneho štátu a základných práv v Maďarsku a o zmrazených finančných prostriedkoch EÚ[4] ,

– so zreteľom na správu svojho Vyšetrovacieho výboru na prešetrenie používania softvéru Pegasus a rovnocenného špionážneho softvéru (PEGA) a na svoje odporúčanie Rade a Komisii z 15. júna 2023 v nadväznosti na vyšetrovanie údajného porušenia práva Únie a nesprávneho úradného postupu pri jeho uplatňovaní v súvislosti s používaním softvéru Pegasus a rovnocenného špionážneho softvéru[5],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 11. júla 2023 o volebnom zákone, vyšetrovacej komisii a právnom štáte v Poľsku[6],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 19. októbra 2023 o právnom štáte na Malte: šesť rokov po vražde Daphne Caruanovej Galiziovej a potreba chrániť novinárov[7],

– so zreteľom na oznámenie Komisie zo 6. decembra 2023 s názvom Nenávisť tu nemá miesto: Európa zjednotená proti nenávisti (JOIN(2023)0051),

---

1 Ú. v. EÚ C, C/2023/442, 1.12.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/442/oj.
2 Ú. v. EÚ C, C/2024/6743, 26.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6743/oj.
3 Ú. v. EÚ C, C/2024/6746, 26.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6746/oj.
4 Ú. v. EÚ C, C/2023/1223, 21.12.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/1223/oj.
5 Ú. v. EÚ C, C/2024/494, 23.1.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/494/oj.
6 Ú. v. EÚ C, C/2024/3995, 17.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/3995/oj.
7 Ú. v. EÚ C, C/2024/2656, 29.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2656/oj.

– so zreteľom na svoje uznesenie z 18. januára 2024 o situácii v oblasti základných práv v Európskej únii – výročná správa za roky 2022 a 2023[1],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 18. januára 2024 o rozšírení zoznamu trestných činov v EÚ o nenávistné prejavy a trestné činy páchané z nenávisti[2],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 24. apríla 2024 o prebiehajúcich vypočutiach podľa článku 7 ods. 1 Zmluvy o EÚ týkajúcich sa Maďarska s cieľom posilniť právny štát a ich rozpočtové dôsledky[3] ,

– so zreteľom na ukončenie postupu proti Poľsku podľa článku 7 Zmluvy o EÚ, ktoré Európska komisia oznámila 29. mája 2024 v nadväznosti na kroky, ktoré Poľsko prijalo na obnovenie súladu s normami EÚ v oblasti právneho štátu;

– so zreteľom na uznesenie Parlamentného zhromaždenia Rady Európy č. 2262 (2019) z 24. januára 2019 o podpore práv osôb patriacich k národnostným menšinám,

– so zreteľom na odporúčania a správy Úradu pre demokratické inštitúcie a ľudské práva, Vysokého komisára OBSE pre otázky národnostných menšín, predstaviteľa pre slobodu médií a iných orgánov Organizácie pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe (OBSE), na spoluprácu medzi EÚ a OBSE v oblasti demokratizácie, budovania inštitúcií a ľudských práv a na výročnú správu OBSE o trestných činoch z nenávisti, v ktorej sa zúčastnené štáty zaviazali prijať právne predpisy, v ktorých sa stanovia sankcie zohľadňujúce závažnosť trestných činov z nenávisti, prijať opatrenia na riešenie nedostatočného nahlasovania a zaviesť alebo ďalej rozvíjať činnosti zamerané na budovanie kapacít pre pracovníkov orgánov presadzovania práva, prokuratúry a súdov s cieľom predchádzať trestným činom z nenávisti, vyšetrovať ich a stíhať,

– so zreteľom na osobitné správy Európskeho dvora audítorov zo 17. decembra 2024 o presadzovaní práva EÚ (28/2024), z 22. februára 2024 o právnom štáte v EÚ (03/2024) a z 10. januára 2022 o podpore EÚ pre právny štát na západnom Balkáne (01/2022) a na jeho preskúmanie z 28. februára 2024 o správach Komisie o právnom štáte (02/2024) a na ich príslušné odporúčania,

– so zreteľom na politické usmernenia pre budúcu Európsku komisiu na roky 2024 – 2029, ktoré 18. júla 2024 predstavila Európskemu

---

1 Ú. v. EÚ C, C/2024/5739, 17.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5739/oj.

2 Ú. v. EÚ C, C/2024/5733, 17.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5733/oj.

3 Prijaté texty, P9_TA(2024)0367.

parlamentu Ursula von der Leyen ako kandidátka na predsedníčku Európskej komisie,

– so zreteľom na prieskumy Eurobarometra o korupcii z roku 2024 vyplýva, že občania a podniky v EÚ naďalej považujú korupciu za vážny problém,

– so zreteľom na správy o spätnej väzbe, správy zo služobných ciest, otázky na písomné zodpovedanie a odpovede svojej monitorovacej skupiny pre demokraciu, právny štát a základné práva (DRFMG)[1],

– so zreteľom na článok 55 rokovacieho poriadku,

– so zreteľom na stanovisko Výboru pre zahraničné veci,

– so zreteľom na stanovisko Výboru pre právne veci,

– so zreteľom na správu Výboru pre občianske slobody, spravodlivosť a vnútorné veci (A10-0100/2025),

A. keďže Únia je založená na hodnotách zakotvených v článku 2 Zmluvy o EÚ, ktorými sú úcta k ľudskej dôstojnosti, sloboda, demokracia, rovnosť, právny štát a rešpektovanie ľudských práv vrátane práv osôb patriacich k menšinám – hodnotách, ktoré sú pre členské štáty EÚ spoločné a ktoré sú zohľadnené v charte a zakotvené v medzinárodných zmluvách o ľudských právach; keďže charta je súčasťou primárneho práva EÚ; keďže demokracia, právny štát a základné práva sú vzájomne sa posilňujúcimi hodnotami, ktorých narušenie predstavuje pre práva a slobody ľudí žijúcich v EÚ systémovú hrozbu;

B. keďže z článku 49 Zmluvy o EÚ, ktorý stanovuje možnosť každého európskeho štátu požiadať o členstvo v Európskej únii, vyplýva, že Únia sa skladá zo štátov, ktoré sa slobodne a dobrovoľne zaviazali dodržiavať spoločné hodnoty uvedené v článku 2 Zmluvy o EÚ, rešpektujú tieto hodnoty a zaväzujú sa ich podporovať; keďže právo EÚ je založené na základnom predpoklade, podľa ktorého každý členský štát zdieľa uvedené hodnoty so všetkými ostatnými členskými štátmi a uznáva, že tieto členské štáty s ním zdieľajú tieto rovnaké hodnoty; keďže tento predpoklad znamená a odôvodňuje existenciu vzájomnej dôvery členských štátov v uznávanie týchto hodnôt, a tým aj v dodržiavanie práva EÚ, ktorým sa tieto hodnoty uplatňujú[2,3]; keďže členský štát je povinný zabezpečiť, aby sa zabránilo

---

1 Všetky monitorovacie činnosti skupiny DRFMG nájdete na: https://www.europarl.europa.eu/committees/sk/libe-democracy-rule-of-law-and-fundament/product-details/20190103CDT02662.

2 Stanovisko Súdneho dvora 2/13 z 18. decembra 2014, ECLI:EU:C:2014:2454, bod 168.

3 Rozsudok Súdneho dvora z 24. júna 2019, Európska komisia/Poľská republika, C-619/18, ECLI:EU:C:2019:531, bod 42.

akémukoľvek zhoršeniu ochrany hodnôt zakotvených v článku 2 Zmluvy o EÚ;

C. keďže organizácie občianskej spoločnosti, právne spoločenstvo, združenia, nezávislé médiá a miestne hnutia zostávajú základným kameňom právneho štátu tým, že podporujú transparentnosť, zodpovednosť a účasť občanov na demokratických procesoch; keďže títo aktéri zohrávajú kľúčovú úlohu pri ochrane nezávislosti súdnictva, slobody prejavu a iných ústavných hodnôt, pričom často pôsobia pod rastúcimi politickými a právnymi obmedzeniami;

D. keďže zásada lojálnej spolupráce podľa článku 4 ods. 3 Zmluvy o EÚ ukladá Únii a členským štátom povinnosť vzájomne si pomáhať pri vykonávaní záväzkov, ktoré vyplývajú zo zmlúv, a to pri plnom vzájomnom rešpektovaní, a členským štátom ukladá povinnosť, aby prijali všetky vhodné opatrenia, či už všeobecné, alebo konkrétne, na zabezpečenie plnenia záväzkov vyplývajúcich zo zmlúv alebo z aktov inštitúcií Únie; keďže členské štáty by sa mali zdržať akýchkoľvek opatrení, ktoré by mohli ohroziť dosiahnutie cieľov Únie;

E. keďže podľa nedávneho prieskumu Eurobarometra si 74 % respondentov myslí, že EÚ zohráva dôležitú úlohu pri presadzovaní zásad právneho štátu, a 89 % respondentov sa domnieva, že je dôležité, aby všetky členské štáty dodržiavali základné hodnoty EÚ; keďže v súčasnom globálnom hospodárskom a politickom kontexte je kľúčovým faktorom posilnenie dôvery občanov v právny štát a odolnosť demokracií na úrovni EÚ;

F. keďže pristúpenie k EÚ musí byť vždy procesom založeným na dosiahnutých výsledkoch, v rámci ktorého sa posudzuje, či žiadateľ spĺňa kodanské kritériá, najmä tie, ktoré zaručujú úplné dodržiavanie ľudských práv, demokracie a zásad právneho štátu, aby sa zabezpečilo, že rozšírením sa EÚ a jej jednotný trh neoslabia, ale posilnia; keďže zásadnou úlohou Nástroja predvstupovej pomoci ako nástroja Únie je podpora právneho štátu, demokracie a ľudských práv v kandidátskych a potenciálnych kandidátskych krajinách vrátane posilňovania demokratických inštitúcií a organizácií občianskej spoločnosti, ako aj pokroku v oblasti dobrej správy vecí verejných a boja proti korupcii, presadzovania a ochrany nediskriminácie a rodovej rovnosti a posilnenia kapacít na predchádzanie konfliktom a ich riešenie;

Nezávislosť súdnictva

1. zdôrazňuje, že spravodlivá a prístupná spravodlivosť je základnou zásadou právneho štátu, ktorá si vyžaduje nezávislé súdnictvo; opakuje, že prístup k spravodlivosti je nevyhnutný nato, aby občania mohli uplatňovať svoje práva, bojovať proti diskriminácii a vyvodzovať zodpovednosť voči činiteľom s rozhodovacou právomocou;

2. pripomína, že spoľahlivé vnútroštátne právne systémy sú v členských štátoch, kandidátskych a potenciálnych kandidátskych krajinách nevyhnutné vzhľadom na to, že Komisia sa pri presadzovaní práva EÚ spolieha na vnútroštátne súdne orgány a že majú zásadný význam pre justičnú spoluprácu v celej EÚ a posilňovanie vzájomnej dôvery; so znepokojením konštatuje, že hoci sa niektoré justičné systémy môžu zdať spoľahlivé na papieri, nie vždy to zodpovedá realite;

3. zdôrazňuje potrebu nestrannosti sudcov; pripomína, že vymenovanie a povýšenie sudcov sa musí uskutočňovať výlučne na základe ich kvalifikácie a nesmie byť ovplyvnené politickými alebo osobnými hľadiskami, keďže sudcovia sú zásadne dôležití pre zabezpečenie nezávislosti súdnictva; pripomína, že kritériá pre nominácie a vymenovania do vysokých sudcovských funkcií musia byť plne transparentné;

4. zdôrazňuje dôležitú úlohu vnútroštátnych súdnych rád pri ochrane nezávislosti súdnictva; považuje za potrebné vyhodnotiť reformy, ktoré sú v procese prijímania v rôznych členských štátoch, a nabáda na to, aby sa zloženie a fungovanie týchto orgánov prispôsobilo normám stanoveným Komisiou a Radou Európy, ktoré schválil SDEÚ; vyzýva Komisiu, aby sa vo svojich budúcich správach o právnom štáte v rámci posudzovania nezávislosti súdnictva osobitne zamerala na úlohy, štruktúry a fungovanie vnútroštátnych súdnych rád členských štátov;

5. poukazuje na to, že prokuratúra je kľúčovým prvkom schopnosti členského štátu bojovať proti trestnej činnosti a korupcii; vyjadruje poľutovanie nad akýmkoľvek vládnym alebo politickým zasahovaním do vyšetrovania korupcie a pripomína, že nikto nie je nad zákonom; odsudzuje zneužívanie súdneho systému na politické účely vrátane prenasledovania politických oponentov a zasahovania do vyšetrovania korupcie; zdôrazňuje, že politicky motivované zákony o trestnom stíhaní a amnestii a postupy udeľovania milosti založené na politických záujmoch podkopávajú dôveru verejnosti v ústavné zásady a normy EÚ; zdôrazňuje, že je dôležité zaručiť autonómiu a nezávislosť prokuratúry, a tým zabrániť akémukoľvek politickému zasahovaniu do jej práce, najmä zo strany vlády; zdôrazňuje úlohu transparentných postupov vymenúvania prokurátorov ako kľúčového faktora pri udržiavaní dôvery verejnosti v trestné súdnictvo; zdôrazňuje, že je znepokojený nad opakovanými útokmi na sudcov a prokurátorov, ktorí vedú významné politické vyšetrovania v súvislosti s prípadmi korupcie a zneužívania moci voči politickým oponentom;

6. žiada, aby disciplinárne konania proti sudcom a prokurátorom viedli nezávislé orgány bez politického vplyvu a aby sa v prípade potreby zreformoval systém disciplinárnych konaní, aby sa tak zabránilo ich využívaniu politickými orgánmi na kontrolu súdnictva;

7. vyzýva Komisiu, aby udržiavala stály dohľad a zabezpečila, aby sudcovia a prokurátori zostali nezávislí od orgánov zodpovedných za ich vymenovanie alebo opätovné vymenovanie; vyzýva Komisiu, aby v súlade so zásadou zákazu zníženia úrovne ochrany, ako sa objasňuje v nedávnej judikatúre SDEÚ, aktívne monitorovala riziká zhoršenia situácie v oblasti právneho štátu, pokiaľ ide o nezávislosť súdnictva a prístup k spravodlivosti, a rýchlo na ne reagovala;

8. poznamenáva, že Komisia konštatovala štrukturálne problémy v súvislosti so zlepšením efektívnosti, prístupnosti a kvality súdnictva niektorých členských štátov[1] a kandidátskych a potenciálnych kandidátskych krajín; konštatuje, že Komisia zistila, že niekoľko členských štátov pridelilo dodatočné zdroje na posilnenie odolnosti justičných systémov s cieľom zabezpečiť včasné riešenie prípadov a znížiť počet nevybavených prípadov, zatiaľ čo v iných členských štátoch úrovne odmeňovania naďalej predstavujú výzvy a často vedú k nedostatočnej obsadenosti a voľným pracovným miestam; konštatuje, že nedostatočné financovanie a nedostatočné personálne obsadenie môže oslabiť prístupnosť a účinnosť justičných systémov, čím sa naruší dôvera v právny štát; zdôrazňuje, že primeraná odmena je nevyhnutná na prilákanie a udržanie kvalifikovaného súdneho personálu; je pevne presvedčený, že odborná príprava je kľúčovým prvkom, ktorý zaručuje nezávislosť sudcov, ako aj kvalitu a efektívnosť súdneho systému; konštatuje, že dôležitým prvkom stavu právneho štátu a spravodlivého procesu sú súdne konania vedené v primeranej lehote; v tejto súvislosti konštatuje, že porovnávací prehľad EÚ v oblasti justície poukazuje na významné rozdiely v rámci právneho priestoru EÚ;

9. nabáda členské štáty, aby zabezpečili možnosti odbornej prípravy pre sudcov; je pevne presvedčený, že odborná príprava by mala byť multidisciplinárna, pričom osobitný dôraz by sa mal klásť na rodovú rovnosť; opakuje, že primerané zdroje vrátane financovania, infraštruktúry a kvalifikovaného personálu majú zásadný význam pre efektívnosť a dostupnosť justičného systému; uznáva úlohu zamestnancov súdov vrátane notárov v mnohých členských štátoch; vyzýva všetky členské štáty, aby sa v primeranej lehote zaoberali prípadmi korupcie, aby tak medzi ich občanmi nevznikol pocit, že zostávajú nepotrestané; vyzýva členské štáty, aby využili príležitosti, ktoré ponúka digitalizácia, na zjednodušenie postupov a procesov, zlepšenie efektívnosti a prístupnosti, úsporu času a zníženie nákladov na archiváciu;

10. zdôrazňuje význam nezávislých justičných systémov a prístupu k bezplatnej právnej pomoci pre zabezpečenie rovnakého prístupu k spravodlivosti; opakuje, že primerané zdroje vrátane infraštruktúry a personálu majú zásadný význam pre zlepšenie justičných systémov; odporúča, aby členské štáty podnikli konkrétne kroky na zlepšenie

---

[1] COM(2024)0800, príloha s odporúčaniami, s. 1, 9, 11, 19 a 24.

prístupu marginalizovaných a zraniteľných skupín k spravodlivosti, a to aj prostredníctvom primerane financovaných, posilnených systémov právnej pomoci a opatrení na riešenie jazykových bariér a digitálnej priepasti;

11. pripomína, že v správe Komisie o právnom štáte za rok 2024 sa uvádza, že pretrvávajú závažné obavy, pokiaľ ide o nezávislosť súdnictva v Maďarsku, a politický vplyv na prokuratúru s rizikom neprimeraného zasahovania do jednotlivých prípadov, že sloboda prejavu sudcov zostáva pod tlakom a že v médiách pokračujú očierňujúce kampane proti sudcom;

12. víta kľúčovú úlohu SDEÚ pri presadzovaní zásad právneho štátu v celej EÚ; podporuje ďalšie iniciatívy na posilnenie zdrojov a spôsobilostí SDEÚ na účinné riešenie ďalších výziev týkajúcich sa právneho štátu; opakuje, že v súlade s článkom 19 Zmluvy o EÚ a článkom 267 ZFEÚ nemožno vnútroštátnym súdom brániť v tom, aby využili možnosť podania návrhu na začatie prejudiciálneho konania na SDEÚ; vyzýva Komisiu, aby v tejto súvislosti vykonávala systematickú kontrolu ako súčasť svojej výročnej správy o právnom štáte a aby začala konania o nesplnení povinnosti v prípadoch, keď sa vnútroštátni sudcovia v tomto smere stretávajú s prekážkami;

13. vyjadruje poľutovanie nad tým, že niektoré členské štáty majú tendenciu selektívne uplatňovať, odďaľovať alebo nevykonávať rozsudky SDEÚ a ESĽP, a žiada ich včasné a účinné vykonávanie; zdôrazňuje, že členské štáty a inštitúcie EÚ musia systematicky integrovať a vykonávať najnovšiu judikatúru SDEÚ s cieľom presadzovať právny štát a zabezpečiť jednotné uplatňovanie práva EÚ; vyzýva na urýchlené prispôsobenie vnútroštátnych právnych predpisov a inštitucionálnych rámcov tak, aby boli v súlade s rozhodnutiami súdu;

14. opätovne zdôrazňuje rozhodnú podporu Medzinárodnému súdnemu dvoru a Medzinárodnému trestnému súdu (MTS) ako kľúčovým, nezávislým a nestranným súdnym inštitúciám v mimoriadne náročných časoch pre medzinárodnú spravodlivosť; pripomína, že je potrebné v plnej miere vykonávať nariadenia Medzinárodného súdneho dvora, ktoré sú právne záväzné; vyzýva Úniu, jej členské štáty a kandidátske a potenciálne kandidátske krajiny, aby naďalej podporovali MTS;

15. naliehavo vyzýva Komisiu ako strážkyňu zmlúv, aby si plnila svoju povinnosť presadzovať základné hodnoty Únie vrátane hodnôt stanovených v článku 2 Zmluvy o EÚ a v primárnom práve EÚ a nespoliehala sa len na to, že uplatňovanie práva EÚ budú zaisťovať občania svojimi súdnymi podaniami; zdôrazňuje, že nevykonávanie vnútroštátnych a medzinárodných rozsudkov predstavuje porušenie zásady právneho štátu a riziko, že ľudia zostanú bez nápravy, a môže u verejnosti vzbudiť dojem, že rozsudky možno ignorovať, čím sa

oslabuje všeobecná dôvera v spravodlivé rozhodovanie; zdôrazňuje zásadnú úlohu SDEÚ a ESĽP pri zabezpečovaní dodržiavania práva a zaručení jednotnosti pri jeho uplatňovaní; navrhuje stanoviť jasné lehoty na vykonávanie súdnych rozhodnutí, ako aj podrobný plán monitorovania vykonávania nevykonaných rozsudkov; naliehavo vyzýva Komisiu, aby v prípade potreby začala postupy v prípade nesplnenia povinnosti spolu s návrhmi predbežných opatrení; vyzýva členské štáty, aby urýchlene vykonali nevykonané rozsudky SDEÚ a ESĽP, a navrhuje, aby sa zriadilo monitorovacie oddelenie na monitorovanie vykonávania rozsudkov SDEÚ a ESĽP týkajúcich sa demokracie, právneho štátu a základných práv v krajinách EÚ a aby sa zistenia monitorovacieho oddelenia v plnej miere zohľadnili vo výročnej správe o právnom štáte; odporúča Komisii, aby konala najmä v súvislosti s nevykonaním rozsudkov SDEÚ podľa článku 260 ods. 2 ZFEÚ a uplatňovala nariadenie o podmienenosti právnym štátom v prípadoch nedodržiavania rozsudkov SDEÚ a ESĽP, ak v dôsledku zisteného porušenia dochádza k poškodeniu finančných záujmov Únie alebo hrozí závažné riziko takéhoto poškodenia; zdôrazňuje, že systematické nedodržiavanie právnych predpisov EÚ musí viesť k hmatateľným finančným sankciám, aby sa zabezpečil skutočný odrádzajúci účinok; vyzýva Komisiu, aby posúdila, či oneskorenia alebo nedodržanie takýchto rozsudkov odôvodňujú konanie o nesplnení povinnosti podľa článku 258 ZFEÚ; vyzýva Komisiu, aby systematicky analyzovala údaje o nedodržiavaní stanovísk orgánov OSN monitorujúcich zmluvy ku konkrétnym krajinám;

16. víta revíziu smernice o právach obetí[1], ktorej cieľom je odstrániť právne medzery a zároveň zabezpečiť, aby obete mali prístup k spravodlivosti a získali podporu; vyzýva Radu, aby z mandátu Európskeho parlamentu prevzala čo najviac, a to aj ustanovenia zabezpečujúce právo obetí na preskúmanie rozhodnutí v trestnom konaní, prístup k právnym prostriedkom nápravy a spravodlivému odškodneniu a komplexné podporné služby, najmä pre osoby v zraniteľných situáciách; zdôrazňuje význam účinného zberu údajov, zlepšenia prideľovania zdrojov na pomoc obetiam a ochrany súkromia a osobných údajov obetí s cieľom zabrániť sekundárnej viktimizácii a zabezpečiť, aby obete vrátane migrantov bez dokladov a žiadateľov o azyl mohli bezpečne oznamovať trestné činy; očakáva, že spoluzákonodarcovia prijmú riešenia zamerané na obete;

17. uznáva zásadnú úlohu presadzovania práva pri dodržiavaní zásad právneho štátu a ochrane základných práv; vyzýva členské štáty, aby zabezpečili primerané financovanie, odbornú prípravu a zdroje pre

---

[1] Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2012/29/EÚ z 25. októbra 2012, ktorou sa stanovujú minimálne normy v oblasti práv, podpory a ochrany obetí trestných činov a ktorou sa nahrádza rámcové rozhodnutie Rady 2001/220/SVV (Ú. v. EÚ L 315, 14.11.2012, s. 57, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2012/29/oj).

políciu a orgány presadzovania práva; vyzýva členské štáty, aby v tejto súvislosti zohľadnili Kódex policajnej etiky Rady Európy; zdôrazňuje, že každé použitie sily musí byť nevyhnutne potrebné, primerané a podliehať jasným zárukám; vyzýva členské štáty, aby zaviedli usmernenia týkajúce sa transparentného, nezávislého a konzistentného výberu, testovania a skúšania zbraní, ktoré používajú príslušníci orgánov presadzovania práva, a to na základe noriem, odporúčaní a hlavných zásad OSN; konštatuje, že v rámci tohto posudzovania by sa malo pred výberom a nasadením takýchto zbraní stanoviť, či sú v súlade s medzinárodným právom a normami v oblasti ľudských práv; vyzýva členské štáty, aby dôkladne vyšetrovali všetky prípady nadmerného používania sily a diskriminačné zaobchádzanie zo strany orgánov presadzovania práva;

18. vyzýva Komisiu, aby do budúcich správ o právnom štáte ako jeden z aspektov právneho štátu zaradila podmienky vo väzniciach vzhľadom na vážne a rastúce obavy v celej Európe týkajúce sa preplnenosti, neprimeraných životných podmienok a alarmujúcej miery samovrážd vo väzniciach;

19. vyzýva Komisiu, aby venovala osobitnú pozornosť analýze procesnej spravodlivosti s cieľom identifikovať silné stránky, medzery, nezrovnalosti a najlepšie postupy pri zabezpečovaní transparentnosti, efektívnosti a spravodlivého zaobchádzania pri posilňovaní správneho súdnictva v celej EÚ ako prostriedku na zabezpečenie zodpovednosti verejných orgánov;

Protikorupčný rámec

20. zdôrazňuje, že právny štát si vyžaduje, aby osoby vykonávajúce verejnú funkciu nemohli konať svojvoľne ani zneužívať svoju moc na osobný prospech; zdôrazňuje, že vlády by mali prijímať zákony v záujme širokej verejnosti, a nie v záujme konkrétnych jednotlivcov;

21. opakuje, že korupcia je vážnou hrozbou pre demokraciu, základné práva a právny štát v členských štátoch, kandidátskych a potenciálnych kandidátskych krajinách; zdôrazňuje, že korupcia oslabuje dôveru občanov vo verejné inštitúcie; vyjadruje poľutovanie nad skutočnosťou, že z prieskumov Eurobarometra o korupcii v roku 2024 vyplýva, že korupcia je pre občanov EÚ a podniky naďalej vážnym problémom, pričom 68 % Európanov považuje korupciu vo svojej krajine za rozšírenú, 65 % sa domnieva, že prípady korupcie na vysokej úrovni sa dostatočne neriešia, a 41 % sa domnieva, že úroveň korupcie sa zvýšila; považuje to za výzvu, aby EÚ zintenzívnila svoje úsilie v boji proti korupcii;

22. opakovane vyzýva Komisiu, aby okamžite dokončila rokovania o členstve EÚ v Skupine štátov proti korupcii (GRECO) Rady Európy; zároveň konštatuje, že takéto členstvo zabezpečí väčšiu transparentnosť, zodpovednosť a efektívnosť riadenia finančných

prostriedkov EÚ, legislatívneho procesu a práce inštitúcií EÚ, a žiada, aby sa výročná správa o právnom štáte vzťahovala aj na inštitúcie EÚ;

23. opakuje svoju výzvu všetkým členským štátom, aby prijali kódex správania pre sudcov v nadväznosti na odporúčania skupiny GRECO a zohľadnili pritom kódexy uplatniteľné na ESĽP a SDEÚ; vyzýva členské štáty, aby vytvorili nezávislé mechanizmy na vyšetrovanie údajných porušení kódexu správania a iných zákonov, zlepšili zverejňovanie a transparentnosť, pokiaľ ide o konflikty záujmov a dary prijaté sudcami, a aby riešili problematiku javu otáčavých dverí;

24. vyzýva členské štáty, kandidátske a potenciálne kandidátske krajiny a inštitúcie EÚ, aby zvýšili transparentnosť a zodpovednosť vo verejných inštitúciách posilnením právnych rámcov boja proti korupcii a kompetenčných sporov a postupov podávania správ s cieľom zabezpečiť účinné vyšetrovanie a stíhanie prípadov korupcie, a to aj v prípadoch korupcie na vysokej úrovni (medziiným v súvislosti s postupmi verejného obstarávania a s vysokorizikovými oblasťami, ako sú prístavy alebo pozemné hranice), posilnením mechanizmov a orgánov dohľadu a nezávislosti a riadneho fungovania existujúcich agentúr, podporou ochrany oznamovateľov, zlepšením rámcov integrity a lobovaním za právne predpisy; vyjadruje poľutovanie nad tým, že sa nedosiahol primeraný pokrok, a zdôrazňuje, že na preukázanie skutočného odhodlania bojovať proti korupcii sú potrebné právoplatné odsúdenia a odrádzajúce sankcie; vyzýva členské štáty, aby zaistili transparentnosť a zodpovednosť lobistických činností vrátane zriadenia alebo zlepšenia povinných registrov lobistov a mechanizmov „legislatívnej stopy“ na sledovanie vplyvu lobistických činností na procesy tvorby práva;

25. uznáva dôležitú úlohu Európskej prokuratúry (EPPO) pri ochrane právneho štátu a boji proti korupcii v rámci EÚ; nabáda Komisiu, aby pozorne monitorovala úroveň spolupráce členských štátov s EPPO; podporuje posilnenie monitorovacích a koordinačných právomocí EPPO s cieľom zlepšiť jej schopnosť bojovať proti korupcii v členských štátoch; vyzýva Komisiu, aby podľa článku 86 ods. 4 ZFEÚ navrhla rozšírenie mandátu EPPO s cieľom zabrániť obchádzaniu reštriktívnych opatrení EÚ a cezhraničným trestným činom proti životnému prostrediu a urýchliť revíziu nariadenia o EPPO[1] a smernice o ochrane finančných záujmov prostredníctvom trestného práva[2] s cieľom chrániť a objasniť primárnu právomoc EPPO, pokiaľ

---

1 Nariadenie Rady (EÚ) 2017/1939 z 12. októbra 2017, ktorým sa vykonáva posilnená spolupráca na účely zriadenia Európskej prokuratúry (Ú. v. EÚ L 283, 31.10.2017, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1939/oj).

2 Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1371 z 5. júla 2017 o boji proti podvodom, ktoré poškodzujú finančné záujmy Únie, prostredníctvom trestného práva (Ú. v. EÚ L 198, 28.7.2017, s. 29, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2017/1371/oj).

ide o trestné činy korupcie poškodzujúce finančné záujmy EÚ alebo činy spáchané úradníkmi EÚ;

26. naliehavo vyzýva všetky členské štáty, ktoré tak ešte neurobili, aby sa pripojili k EPPO s cieľom zvýšiť účinnosť boja proti korupcii, najmä pokiaľ ide o ochranu finančných prostriedkov EÚ; vyzýva všetky kandidátske a potenciálne kandidátske krajiny, aby vytvorili rámec pre účinnú spoluprácu s EPPO;

27. vyzýva európske orgány ako Europol, Eurojust, Európsky dvor audítorov, EPPO a Európsky úrad pre boj proti podvodom (OLAF), aby zlepšili vzájomnú spoluprácu v boji proti korupcii a podvodom, ktoré majú vplyv na financie EÚ;

28. vyzýva Komisiu, aby zvýšila transparentnosť a zodpovednosť pri všetkej svojej komunikácii, návštevách a stretnutiach, najmä s vnútroštátnymi aktérmi na vysokej úrovni;

29. víta návrh Komisie na smernicu o boji proti korupcii, ktorou sa harmonizuje vymedzenie trestných činov korupcie vo verejnom a súkromnom sektore a zodpovedajúce sankcie; víta začlenenie preventívnych opatrení, a to aj v oblasti nezákonného politického financovania a odbornej prípravy, do smernice o boji proti korupcii, ako sú účinné pravidlá zverejňovania a riešenia konfliktov záujmov, otvorený prístup k informáciám a účinné pravidlá upravujúce interakciu medzi súkromným a verejným sektorom; vyzýva členské štáty, aby zaviedli aj účinné pravidlá na riešenie javu otáčavých dverí, zaviedli kódexy správania pre verejných činiteľov, vytvorili verejnú legislatívnu stopu, zabezpečili transparentnosť financovania kandidatúr pre volených verejných činiteľov a politické strany; oceňuje, že takmer všetky členské štáty majú v súčasnosti zavedené protikorupčné stratégie; zároveň vyjadruje poľutovanie nad tým, že ich vykonávanie a účinnosť sa líšia; vyzýva členské štáty, ktoré tak ešte neurobili, aby vypracovali a vykonávali spoľahlivé a účinné protikorupčné stratégie so zapojením občianskej spoločnosti; zdôrazňuje význam identifikácie, informovania, zastupovania a koordinácie obetí korupcie; vyzýva členské štáty, aby chránili obete korupcie a umožnili im, aby ich názory a obavy boli prezentované a zohľadnené v príslušných fázach trestného konania; vyzýva členské štáty, aby zabezpečili, že obete korupcie budú mať právo na náležité a primerané vyrovnanie;

30. vyzýva všetky inštitúcie, orgány, úrady a agentúry EÚ, aby posilnili svoje protikorupčné opatrenia, pokiaľ ide o zverejňovanie a riešenie konfliktov záujmov, otvorený prístup k informáciám, pravidlá upravujúce interakciu inštitúcií, orgánov, úradov a agentúr EÚ so súkromným sektorom, jav otáčavých dverí a kódex správania pre verejných činiteľov; domnieva sa, že poslanci Európskeho parlamentu by sa počas svojho funkčného obdobia nemali zapájať do platených

vedľajších činností so ziskovými organizáciami alebo podnikmi, ktoré sa snažia ovplyvňovať tvorbu politík EÚ;

31. uznáva kľúčovú úlohu oznamovateľov pri odhaľovaní korupcie a podpore transparentnosti vo verejnom aj súkromnom sektore; zdôrazňuje potrebu chrániť oznamovateľov pred odvetnými opatreniami a obťažovaním; vyzýva na ďalšie posilnenie nezávislých a autonómnych orgánov na ochranu oznamovateľov a na ich ďalšiu integráciu do širších vnútroštátnych protikorupčných rámcov, čím sa zabezpečí jednotný a spoľahlivý prístup k boju proti korupcii vo všetkých členských štátoch;

Pluralita a sloboda médií

32. víta iniciatívy na podporu slobodných, nezávislých a pluralitných médií a bezpečného a priaznivého prostredia pre novinárov, ako je európsky akt o slobode médií (EMFA)[1], a vyzýva na jeho urýchlené vykonávanie; vyzýva členské štáty a kandidátske a potenciálne kandidátske krajiny, aby zlepšili transparentnosť pri prideľovaní štátnej reklamy online aj offline a dodržiavali odporúčania uvedené v odporúčaní Komisie (EÚ) 2021/1534 zo 16. septembra 2021 k zaručeniu ochrany, bezpečnosti a posilneniu postavenia novinárov a iných pracovníkov médií v Európskej únii; vyzýva Komisiu, aby členským štátom poskytla potrebnú pomoc pri transpozícii európskeho aktu o slobode médií do vnútroštátneho práva a monitorovala jeho vykonávanie, najmä v niektorých členských štátoch, ktoré v indexoch slobody médií dosahujú slabé výsledky; zdôrazňuje, že európsky akt o slobode médií je kľúčovým míľnikom pri ochrane nezávislosti, plurality a integrity mediálneho prostredia v celej Únii;

33. vyjadruje hlboké znepokojenie nad rastúcim počtom útokov na novinárov a vydavateľov, ktoré majú neprimeraný dopad na ženy; vyzýva Komisiu a členské štáty a kandidátske a potenciálne kandidátske krajiny, aby zaistili bezpečnosť a ochranu novinárov vrátane investigatívnych novinárov a overovateľov faktov, ktorí sú obzvlášť exponovaní; zdôrazňuje skutočnosť, že medzi najbežnejšie formy hrozieb patria verbálne útoky, online obťažovanie, zastrašovanie prostredníctvom sociálnych médií a e-mailu a právne hrozby vrátane prípadov, na ktoré sa vzťahuje smernica o boji proti

---

[1] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1083 z 11. apríla 2024, ktorým sa stanovuje spoločný rámec pre mediálne služby na vnútornom trhu a mení smernica 2010/13/EÚ (Európsky akt o slobode médií) (Ú. v. EÚ L, 2024/1083, 17.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1083/oj).

strategickým žalobám proti verejnej účasti[1], ako aj prípadov prenasledovania a osobného obťažovania;

34. vyzýva členské štáty, aby v plnej miere vykonávali smernicu o boji proti strategickým žalobám proti verejnej účasti a odporúčanie Komisie (EÚ) 2022/758 z 27. apríla 2022 týkajúce sa ochrany novinárov a obhajcov ľudských práv pred zjavne neopodstatnenými alebo zneužívajúcimi súdnymi konaniami proti verejnej účasti[2] a aby prijali komplexné vnútroštátne opatrenia proti strategickým žalobám proti verejnej účasti s cieľom chrániť novinárov a poskytovať podporu tým, ktorí čelia zastrašovaniu, ohováraniu a obmedzovaniu možností vykonávať svoje povolanie; odporúča, aby členské štáty pri transpozícii smernice rozšírili jej uplatňovanie aj na vnútroštátne prípady, keďže k väčšine strategických žalôb proti verejnej účasti dochádza na vnútroštátnej úrovni; vyzýva Komisiu, aby predložila návrhy na riešenie prípadov strategických žalôb proti verejnej účasti, na ktoré sa nevzťahuje súčasná smernica;

35. vyzýva na zavedenie osobitných priťažujúcich okolností do trestného práva pre trestné činy spáchané na novinároch, ak sú takéto činy motivované ich profesionálnou činnosťou alebo s ňou súvisia;

36. naliehavo vyzýva členské štáty a kandidátske a potenciálne kandidátske krajiny, aby chránili a presadzovali slobodu a pluralitu médií, zabezpečili transparentné prideľovanie verejných prostriedkov, predchádzali koncentrácii vlastníctva médií, chránili redakčnú nezávislosť a bojovali proti dezinformáciám, najmä prostredníctvom prísnych právnych predpisov vrátane osobitných ustanovení o transparentnosti vlastníctva médií a nezávislých regulačných orgánov; zdôrazňuje dôležitú úlohu verejnoprávnych médií; víta iniciatívy na vnútroštátnej úrovni na vytvorenie mediálneho registra, ktorý by obsahoval verejné informácie o vlastníctve a investíciách do reklamy s cieľom zabezpečiť transparentnosť, nestrannosť a overiteľnosť; ďalej vyzýva členské štáty, aby zabezpečili primerané, udržateľné a predvídateľné financovanie a rozpočtovú stabilitu verejnoprávnych médií na základe transparentných a objektívnych kritérií; odporúča vytvorenie osobitného fondu EÚ pre slobodu médií, ktorý by podporoval nezávislú žurnalistiku a miestne médiá;

37. odsudzuje šírenie nenávistných prejavov, a to aj v masmédiách a sociálnych médiách, pretože predstavuje vážnu hrozbu pre demokraciu a právny štát; požaduje prísnejšie presadzovanie

---

1 Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1069 z 11. apríla 2024 o ochrane osôb zapojených do verejnej účasti pred zjavne neopodstatnenými nárokmi alebo zneužívajúcimi súdnymi konaniami („strategické žaloby proti verejnej účasti“) (Ú. v. EÚ L, 2024/1069, 16.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1069/oj).

2 Ú. v. EÚ L 138, 17.5.2022, s. 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2022/758/oj.

nariadení o médiách s cieľom bojovať proti nenávistným prejavom a chrániť rozmanité a inkluzívne mediálne prostredie, a to v súlade so svojím uznesením z 18. januára 2024 o situácii v oblasti základných práv v Európskej únii; zdôrazňuje skutočnosť, že poprední verejní činitelia a politici musia ísť príkladom a musia zabezpečiť rešpektujúcu verejnú diskusiu; pripomína, že sloboda prejavu je základnou hodnotou demokratických spoločností a nemala by sa bezdôvodne obmedzovať; ďalej pripomína, že všetky právne predpisy o nenávistných prejavoch a trestných činoch z nenávisti by mali vychádzať zo zásad nevyhnutnosti a proporcionality; zdôrazňuje, že sloboda prejavu sa musí uplatňovať v rámci zákona a v súlade s článkom 11 charty a nemala by sa zneužívať na zaštítenie nenávistných prejavov a trestných činov z nenávisti;

38. berie na vedomie, že občania vnímajú znaky narúšania demokracie podporované nepravdivými informáciami a dezinformáciami a že šírenie nepravdivých informácií prostredníctvom sociálnych médií by mohlo viesť k narušeniu všeobecného dodržiavania zásad právneho štátu; vyzýva digitálne platformy, aby prijali okamžité opatrenia a zabezpečili súlad s vlastnými komunitnými normami a európskymi právnymi predpismi vrátane aktu o digitálnych službách[1] a pravidiel hospodárskej súťaže; vyzýva Komisiu, aby pravidelne posudzovala takéto dodržiavanie a v prípade potreby prijala opatrenia; odporúča, aby členské štáty, kandidátske a potenciálne kandidátske krajiny vypracovali komplexné stratégie na boj proti dezinformáciám a zahraničnému zasahovaniu do demokratických procesov a zároveň chránili slobodu prejavu a pluralitu médií;

39. dôrazne odsudzuje štátnu kontrolu činnosti médií a politické zasahovanie do tejto činnosti; zdôrazňuje skutočnosť, že regulačné orgány v oblasti médií musia byť primerane chránené právnymi zárukami, aby sa zabezpečila ich nezávislosť a ochrana pred politickým tlakom, pričom musia mať k dispozícii dostatočné rozpočtové zdroje; zdôrazňuje demokratický význam nezávislých regulačných orgánov pre médiá;

40. vyjadruje hlboké znepokojenie nad zneužívaním špionážneho softvéru a absenciou dostatočných záruk proti nezákonnému sledovaniu novinárov; vyzýva Komisiu, aby vykonala odporúčania parlamentného vyšetrovacieho výboru PEGA týkajúce sa zákazu politicky motivovaného sledovania;

---

[1] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/2065 z 19. októbra 2022 o jednotnom trhu s digitálnymi službami a o zmene smernice 2000/31/ES (akt o digitálnych službách) (Ú. v. EÚ L 277, 27.10.2022, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2065/oj).

41. naliehavo vyzýva členské štáty, aby zabezpečili, že transpozíciou smernice (EÚ) 2016/343[1] o prezumpcii neviny sa nezavedú obmedzenia práva podávať správy a informovať verejnosť o záležitostiach verejného záujmu vrátane súdnych vyšetrovaní, ktoré sa v smernici neuvádzajú; vyzýva členské štáty, aby preskúmali a v prípade potreby upravili existujúce vnútroštátne ustanovenia, ktoré by mohli obmedziť novinárske slobody;

42. vyzýva členské štáty, aby zabezpečili, že vnútroštátni koordinátori zriadení podľa aktu o digitálnych službách budú plne oprávnení vykonávať svoju úlohu pri uľahčovaní výmeny informácií a spolupráce na európskej úrovni;

Organizácie občianskej spoločnosti (OOS)

43. súhlasí s hodnotením Komisie, že OOS vrátane organizácií zasadzujúcich sa za právny štát a demokraciu, ochranu marginalizovaných skupín, ochranu životného prostredia a sociálnu spravodlivosť a obhajcov ľudských práv majú zásadný význam pre systém bŕzd a protiváh a pre ochranu základných hodnôt a práva Únie, ktoré sú základným kameňom EÚ; oceňuje, že OOS a profesijné združenia zastupujúce skupiny ako sudcovia, prokurátori alebo novinári podporujú právny štát; zdôrazňuje najmä význam miestnych a dynamických občianskych spoločností v kandidátskych a potenciálnych kandidátskych krajinách, ktoré zohrávajú konštruktívnu úlohu v prístupových procesoch EÚ; uznáva ich úlohu strážcov dodržiavania zásad právneho štátu a ich prínos k podpore a ochrane demokratických zásad; pripomína potrebu bezpečného, podporného a priaznivého prostredia pre ich činnosť;

44. zdôrazňuje úlohu občianskej spoločnosti a nezávislých orgánov dohľadu pri monitorovaní, overovaní a podpore vykonávania odporúčaní uvedených v správe o právnom štáte 2024; požaduje štruktúrovaný rámec pre občiansky dialóg s cieľom začleniť príspevky občianskej spoločnosti do ročného cyklu hodnotenia právneho štátu, ako to odporúčajú Európsky hospodársky a sociálny výbor (EHSV)[2] a siete občianskej spoločnosti[3]; opätovne zdôrazňuje význam rozsiahlych konzultácií pri vypracúvaní správy; podporuje plán Komisie vypracovať stratégiu týkajúcu sa priestoru pre

---

[1] Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/343 z 9. marca 2016 o posilnení určitých aspektov prezumpcie neviny a práva byť prítomný na konaní pred súdom v trestnom konaní (Ú. v. EÚ L 65, 11.3.2016, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2016/343/oj).

[2] Stanovisko EHSV zo 14. februára 2024 s názvom Posilnenie občianskeho dialógu a participatívnej demokracie v EÚ: cesta vpred.

[3] Civil Society Europe, Joint Civil Society Contribution on Civic Space to the 2024 Annual Rule of Law Report (Spoločný príspevok občianskej spoločnosti z hľadiska občianskeho priestoru k výročnej správe o právnom štáte 2024), jún 2024.

občiansku spoločnosť a obhajcov ľudských práv a ich ochrany; odporúča, aby sa v plnej miere vykonávali usmernenia EÚ o ochrancoch ľudských práv; vyzýva Komisiu, aby vždy, keď je to možné, vykonávala v členských štátoch návštevy na mieste, a nie virtuálne návštevy, pretože návštevy na mieste by mohli poskytnúť ucelenejší a viac kontextový obraz o situácii na mieste;

45. vyjadruje znepokojenie nad tým, že organizácie občianskej spoločnosti a obhajcovia ľudských práv čoraz častejšie čelia ďalším právnym obmedzeniam, nedostatku financovania a útokom, čo oslabuje slobodu združovania, slobodu zhromažďovania a slobodu prejavu; so znepokojením konštatuje, že viaceré členské štáty a kandidátske a potenciálne kandidátske krajiny zaviedli neprimerané opatrenia vrátane nadmerného používania sily a zadržiavania demonštrantov s cieľom zabrániť ľuďom v účasti na protestoch v niektorých členských štátoch, ako aj preventívne zákazy verejných zhromaždení z nejasných bezpečnostných dôvodov; zdôrazňuje, že vo viacerých prípadoch súdy takéto zákazy zrušili; dôrazne odsudzuje využívanie zákonov o zahraničných agentoch, ktoré potláčajú nesúhlasné názory, obťažujú organizácie občianskej spoločnosti a obmedzujú ich činnosť, čo má odstrašujúci účinok na občiansku spoločnosť a obhajcov ľudských práv; vyjadruje poľutovanie nad tým, že obmedzovanie slobody zhromažďovania, prejavu a združovania a používanie neprimeranej sily neúmerne postihuje špecifické ciele alebo skupiny[1];

46. zdôrazňuje, že pokojné zhromažďovanie, sloboda združovania a prejavu a sloboda umenia a vedeckého bádania sú základné práva chránené medzinárodným právom a sú nevyhnutné pre demokraciu; odsudzuje zvýšený tlak na tieto práva v preukázaných prípadoch a konštatuje, že dochádza k ich obmedzovaniu; v tejto súvislosti odsudzuje aj prípady násilia voči policajným silám; vyzýva Komisiu, aby tieto slobody zohľadnila vo výročnej správe;

47. vyjadruje hlboké znepokojenie nad zmenšujúcim sa občianskym priestorom a rastúcim prenasledovaním OOS a obhajcov ľudských práv v EÚ pôsobiacich najmä v oblasti boja proti rasizmu, klimatickej spravodlivosti, práv LGBTIQ osôb, práv žien a podpory migrantov; konštatuje, že tieto skupiny čelia rôznym hrozbám vrátane právnych a finančných obmedzení, pozastavenia financovania, očierňujúcich kampaní, zastrašovania a kriminalizácie; odsudzuje najmä rastúce potláčanie klimatického aktivizmu vo viacerých členských štátoch vrátane zneužívania protiteroristických zákonov a zákonov o organizovanej trestnej činnosti a klasifikácie mierových aktivistov v oblasti klímy ako členov „zločineckých organizácií“; vyzýva členské štáty, aby sa zdržali neprimeraných právnych krokov proti takýmto

---

1 Agentúra Európskej únie pre základné práva, Addressing Racism in Policing (Riešenie rasizmu v rámci policajnej činnosti), Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, 2024.

aktivistom; naliehavo vyzýva Komisiu, aby vo svojich správach o právnom štáte systematicky monitorovala situáciu týchto organizácií a rozšírila vyhradené finančné prostriedky EÚ pre aktérov občianskej spoločnosti, ktorí bojujú proti rasizmu a pracujú na iných základných právach;

48. vyzýva Komisiu, aby takéto porušenia riešila v osobitnom pilieri výročných správ o právnom štáte; vyzýva Komisiu, aby posilnila ochranu OOS a obhajcov ľudských práv vytvorením mechanizmov včasného varovania, zvýšením transparentnosti financovania pre všetkých aktérov v rozsahu pôsobnosti registra transparentnosti EÚ a zväčšením financovania na podporu OOS s cieľom umožniť im fungovať slobodne a nezávisle;

49. naliehavo vyzýva členské štáty, aby vytvorili priaznivé prostredie pre OOS a obhajcov ľudských práv, prijali smernicu o boji proti strategickým žalobám proti verejnej účasti a vykonali odporúčanie Komisie (EÚ) 2022/758 s cieľom chrániť OOS pred právnym obťažovaním; žiada o posilnenie nezávislosti vnútroštátnych orgánov dohľadu, ktoré by mali disponovať primeranými zdrojmi a zárukami proti politickému zasahovaniu; nabáda k podpore OOS pri vypracúvaní a šírení vzdelávacích iniciatív s cieľom zabezpečiť veľký dosah a prístupnosť;

50. zastáva názor, že Komisia a členské štáty by mali zlepšiť mechanizmy financovania OOS a iniciatív, ktoré posilňujú súdnictvo a podporujú nezávislosť súdov, konkrétne prostredníctvom programu Občania, rovnosť, práva a hodnoty a programu Spravodlivosť; víta skutočnosť, že Komisia plánuje vypracovať stratégiu na ochranu občianskej spoločnosti, a zároveň pripomína, že osobitný dôraz by sa mal klásť na obhajcov ľudských práv; vyzýva Komisiu, aby do nej zaradila mechanizmus rýchlej reakcie na podporu ohrozených organizácií občianskej spoločnosti a obhajcov ľudských práv v rámci Únie, pričom bude vychádzať z modelu mechanizmu pre obhajcov ľudských práv financovaného EÚ, ktorý sa v súčasnosti zameriava len na krajiny mimo EÚ; zdôrazňuje, že tento mechanizmus by mohol poskytnúť zdroje na zastupovanie záujmov, právnu pomoc a informačné kampane a zároveň zabezpečiť, aby tieto organizácie mohli fungovať bez neprimeraných obmedzení alebo obťažovania; požaduje úplné a dôsledné uplatňovanie usmernení Únie o obhajcoch ľudských práv v kandidátskych a potenciálnych kandidátskych krajinách; je však znepokojený rastúcim trendom v niektorých členských štátoch, kde OOS a obhajcovia ľudských práv čelia výzvam, ako sú nové právne obmedzenia, nedostatok finančných prostriedkov alebo fyzické či verbálne útoky, poľutovaniahodným akceptovaním takýchto praktík a ich odstrašujúcim účinkom, a to aj na ich slobodu

prejavu v členských štátoch[1] a inštitúciách EÚ; domnieva sa, že OOS a obhajcovia ľudských práv zohrávajú zásadnú podpornú úlohu pri monitorovaní dodržiavania hodnôt zakotvených v článku 2 Zmluvy o EÚ členskými štátmi;

Rovnosť a nediskriminácia pred zákonom

51. pripomína, že v právnych rámcoch členských štátov musí byť zakotvené rovnaké právne zaobchádzanie a musí sa v nich podporovať rovnosť a právo jednotlivcov nebyť diskriminovaný v súdnych konaniach; zdôrazňuje, že právny štát a základné práva sú prepojené a že porušovanie zásad právneho štátu má bezprostredný vplyv na základné práva a neúmerne postihuje ženy, menšiny a zraniteľné skupiny; vyzýva Komisiu, aby monitorovala vplyv akéhokoľvek porušovania zásad právneho štátu na základné práva a zabezpečila, aby rovnosť a nediskriminácia všetkých ľudí pred zákonom boli chránené všetkými príslušnými nástrojmi, v príslušných prípadoch vrátane postupov v prípade nesplnenia povinnosti;

52. zdôrazňuje potrebu bojovať proti všetkým druhom diskriminácie pred zákonom; vyjadruje znepokojenie nad nedostatočným pokrokom a vykonávaním právnych predpisov v oblasti rovnosti a nediskriminácie v niektorých členských štátoch; vyjadruje poľutovanie nad skutočnosťou, že napriek existujúcim právnym predpisom EÚ, ako je smernica 2000/78/ES[2] o rovnakom zaobchádzaní, pretrvávajú nedostatky v právnom rámci a vo vykonávaní, v dôsledku čoho obete nemajú primerané právne prostriedky nápravy; pripomína, že v právnych rámcoch členských štátov musí byť zakotvené rovnaké právne zaobchádzanie a musí sa v nich podporovať rovnosť a právo jednotlivcov nebyť diskriminovaný v súdnych konaniach; vyzýva Komisiu, aby v prípadoch nedodržania týchto zásad konala; vyjadruje poľutovanie nad zámerom Komisie stiahnuť návrh horizontálnej smernice o rovnakom zaobchádzaní[3] a naliehavo žiada Radu, aby smernicu bezodkladne prijala;

53. vyjadruje znepokojenie nad tým, že podľa správy Komisie o právnom štáte 2024 niektoré členské štáty nedokázali účinne stíhať trestné činy z nenávisti ani poskytnúť ich obetiam dostatočnú podporu, čo oslabuje dôveru v súdne systémy a udržiava nerovnosť pred

---

1 Rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva, Drozd/Poľsko, 15158/19 zo 6. apríla 2023, a Mándli a i./Maďarsko, 63164/16 z 26. mája 2020.

2 Smernica Rady 2000/78/ES z 27. novembra 2000, ktorá ustanovuje všeobecný rámec pre rovnaké zaobchádzanie v zamestnaní a povolaní (Ú. v. ES L 303, 2.12.2000, s. 16, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2000/78/oj).

3 Návrh smernice Rady o vykonávaní zásady rovnakého zaobchádzania s osobami bez ohľadu na náboženské vyznanie alebo vieru, zdravotné postihnutie, vek alebo sexuálnu orientáciu (COM(2008)0426).

zákonom; vyzýva Radu, aby rozšírila súčasný zoznam trestných činov EÚ v článku 83 ods. 1 ZFEÚ tak, aby zahŕňal trestné činy z nenávisti a nenávistné prejavy, a vyzýva Komisiu, aby predložila legislatívny návrh o trestných činoch z nenávisti a nenávistných prejavoch; žiada Komisiu, aby sa vo svojich správach o právnom štáte zamerala na trestné činy z nenávisti a aby v tejto súvislosti pozorne monitorovala a zaznamenávala trestné činy z nenávisti;

54. zdôrazňuje, že rodovo motivované násilie online aj offline predstavuje závažný a rozšírený trestný čin a zároveň radikálne porušenie základných práv a zásady rovnosti pred zákonom; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby prijali opatrenia proti rodovo motivovanému násiliu online aj offline vrátane násilia páchaného prostredníctvom digitálnych platforiem; žiada, aby sa rodovo motivované násilie doplnilo do zoznamu trestných činov EÚ a aby sa predložil legislatívny návrh EÚ o boji proti znásilneniu na základe chýbajúceho súhlasu, a to aj v kandidátskych a potenciálnych kandidátskych krajinách;

55. pripomína potrebu prístupu k sexuálnym a reprodukčným právam a zdraviu a žiada, aby bol prístup k bezpečnému a legálnemu umelému prerušeniu tehotenstva zakotvený v charte;

56. vyzýva všetky členské štáty, aby chránili práva LGBTIQ osôb v súlade s právom Únie, chartou a judikatúrou SDEÚ a ESĽP, pripomína, že vo viacerých členských štátoch pretrvávajú právne prekážky pri uznávaní cezhraničných homosexuálnych zväzkov alebo rodičovstva; varuje, že takéto praktiky nielenže bránia voľnému pohybu LGBTIQ rodín v rámci EÚ, ale aj porušujú zásadu právneho štátu týkajúcu sa nediskriminácie pred zákonom, čo poukazuje na nedostatočnú jednotnú ochranu LGBTIQ osôb vo všetkých členských štátoch; vyzýva členské štáty, ktoré tak ešte neurobili, aby pristúpili k zákonnému uznaniu homosexuálnych zväzkov; vyzýva Komisiu, aby prepracovala smernicu 2004/38/ES[1] tak, aby zahŕňala výslovné cezhraničné uznávanie práv na súkromný a rodinný život vrátane homosexuálneho rodičovstva, a to so zreteľom na najnovšie rozsudky[2] SDEÚ; zdôrazňuje, že všetky deti sú si pred zákonom rovné a že členské štáty musia konať v najlepšom záujme dieťaťa, zvýšiť právnu istotu a obmedziť diskrimináciu detí homosexuálnych rodičov; pripomína pozíciu Európskeho parlamentu podporujúcu

---

1 Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2004/38/ES z 29. apríla 2004 o práve občanov Únie a ich rodinných príslušníkov voľne sa pohybovať a zdržiavať sa v rámci územia členských štátov, ktorá mení a dopĺňa nariadenie (EHS) č. 1612/68 a ruší smernice 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS (Ú. v. EÚ L 158, 30.4.2004, s. 77, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2004/38/oj).

2 Rozsudok Súdneho dvora Európskej únie z 5. júna 2018, Relu Adrian Coman a i./Inspectoratul General pentru Imigrări a Ministerul Afacerilor Interne, C-673/16, ECLI:EU:C:2018:385.

uznanie rodičovstva v celej EÚ bez ohľadu na to, ako bolo dieťa počaté, ako sa narodilo alebo v akej rodine žije; naliehavo vyzýva Komisiu, aby predložila obnovenú stratégiu pre LGBTIQ osoby, ktorá bude v plnej miere riešiť výzvy v celej Európe; vyzýva Komisiu a Radu, aby sa práva LGBTIQ osôb stali prierezovou prioritou vo všetkých oblastiach politiky; vyzýva Komisiu, aby predložila vhodné legislatívne opatrenia na zabezpečenie dodržiavania týchto zásad a aby sa opierala o postupy v prípade nesplnenia povinnosti proti členským štátom; naliehavo vyzýva Komisiu, aby predložila legislatívne návrhy na boj proti trestným činom z nenávisti a nenávistným prejavom na základe rodovej identity, pohlavných znakov a sexuálnej orientácie;

57. je hlboko znepokojený diskriminačnými opatreniami zavedenými v niektorých členských štátoch pod zámienkou boja proti „propagande LGBTIQ“ a „rodovej ideológii“, ktoré prispievajú k alarmujúcemu nárastu trestných činov z nenávisti a nenávistných prejavov zameraných na LGBTIQ osoby vo viacerých členských štátoch a majú negatívny vplyv na deti, rodiny a pracovníkov; víta stanovisko SDEÚ z 5. júna 2025, v ktorom sa uvádza, že Maďarsko porušuje právo EÚ tým, že zakazuje alebo obmedzuje prístup k obsahu LGBTIQ+ osôb; zdôrazňuje negatívny vplyv takýchto opatrení na slobodu prejavu a zhromažďovania nielen LGBTIQ skupín; zdôrazňuje, že tieto opatrenia podporujú diskrimináciu LGBTIQ osôb a sú v rozpore s právom EÚ; naliehavo vyzýva Komisiu, aby predložila návrh na záväzný zákaz konverzných praktík vo všetkých členských štátoch EÚ; konštatuje, že v roku 2024 Komisia aj Agentúra Európskej únie pre základné práva (FRA) zaznamenali alarmujúci nárast trestných činov z nenávisti a nenávistných prejavov zameraných na LGBTIQ osoby a iné menšiny vo viacerých členských štátoch; zdôrazňuje význam práva LGBTIQ osôb na sebaurčenie a pripomína členským štátom, že v súlade s judikatúrou je právo na sebaurčenie základným právom; naliehavo preto vyzýva všetky členské štáty, ktoré tak ešte neurobili, aby zabezpečili, že LGBTIQ osoby budú mať prístup k právnemu uznaniu rodu;

58. je hlboko znepokojený rastúcou úrovňou antisemitizmu v celej EÚ a dôrazne ju odsudzuje; je tiež hlboko znepokojený a dôrazne odsudzuje rastúcu mieru islamofóbie a všetkých ostatných foriem diskriminácie v celej EÚ vrátane násilných činov, zastrašovania, nenávistných prejavov a zobrazovania symbolov nenávisti na verejných priestranstvách; vyzýva členské štáty a kandidátske a potenciálne kandidátske krajiny, aby zabezpečili, že príslušníci všetkých menšín si budú pred zákonom rovní; vyzýva členské štáty, aby preskúmali zákony a politiky s cieľom zabezpečiť, že nebudú priamo ani nepriamo diskriminovať menšiny, a aby preskúmali akékoľvek diskriminačné právne ustanovenia a nariadenia; žiada, aby sa na úrovni EÚ aj na vnútroštátnej úrovni trvalo vyvíjalo úsilie o monitorovanie, prevenciu a stíhanie trestných činov z nenávisti a o

ochranu židovských a moslimských komunít pred obťažovaním alebo násilím;

59. zdôrazňuje, že nedostatočná zodpovednosť neprimerane ovplyvňuje menšinové komunity, spravodlivé politické zastúpenie a hospodárske príležitosti; vyzýva na zvýšenie transparentnosti vo verejných rozhodovacích procesoch s cieľom zabezpečiť inkluzívne a spravodlivé riadenie;

60. vyzýva členské štáty, aby v plnej miere vykonávali smernicu (EÚ) 2024/1500[1] a smernicu (EÚ) 2024/1499[2], v ktorých sa stanovujú minimálne normy pre subjekty pre rovnaké zaobchádzanie; požaduje konkrétne opatrenia na zaručenie ich nezávislosti a zabezpečenie ich účinnosti pri presadzovaní rovnosti;

61. zdôrazňuje, že so štátnymi príslušníkmi tretích krajín s oprávneným pobytom v EÚ sa bez ohľadu na ich štátnu príslušnosť alebo miesto narodenia musí zaobchádzať nediskriminačným spôsobom a v oblastiach vymedzených existujúcimi právnymi predpismi sa s nimi musí zaobchádzať spravodlivo a rovnako; poukazuje na to, že štátni príslušníci tretích krajín majú bez ohľadu na svoju štátnu príslušnosť, miesto narodenia alebo pobytový status právo požiadať o medzinárodnú ochranu v súlade s medzinárodným právom a právom EÚ, ktorého neoddeliteľnou súčasťou je zásada zákazu vyhostenia alebo vrátenia; vyzýva Komisiu, aby podporovala členské štáty pri presadzovaní zásad právneho štátu a základných práv zakotvených v charte a pri vykonávaní právnych predpisov prijatých spoluzákonodarcami; zdôrazňuje záväzný charakter rozsudkov SDEÚ a ESĽP;

62. naliehavo vyzýva Komisiu, aby zabezpečila, aby sa na území EÚ plne rešpektoval voľný pohyb osôb v rámci EÚ, právo na slobodný pobyt a

---

[1] Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1500 zo 14. mája 2024 o normách pre subjekty pre rovnaké zaobchádzanie v oblasti rovnakého zaobchádzania so ženami a s mužmi a rovnosti príležitostí pre ženy a mužov v otázkach zamestnania a povolania a o zmene smerníc 2006/54/ES a 2010/41/EÚ (Ú. v. EÚ L, 2024/1500, 29.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1500/oj).

[2] Smernica Rady (EÚ) 2024/1499 zo 7. mája 2024 o normách pre subjekty pre rovnaké zaobchádzanie v oblasti rovnakého zaobchádzania s osobami bez ohľadu na ich rasový alebo etnický pôvod, rovnakého zaobchádzania s osobami v otázkach zamestnania a povolania bez ohľadu na ich náboženské vyznanie alebo vieru, zdravotné postihnutie, vek alebo sexuálnu orientáciu, rovnakého zaobchádzania so ženami a s mužmi v otázkach sociálneho zabezpečenia, ako aj pri prístupe k tovaru a službám a pri dodávaní tovaru a poskytovaní služieb a o zmene smerníc 2000/43/ES a 2004/113/ES (Ú. v. EÚ L, 2024/1499, 29.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1499/oj).

zlúčenie rodiny a aby každý občan mohol požívať rovnaké práva a v plnej miere ich uplatňovať;

63. naliehavo vyzýva Komisiu, aby vo výročnej správe o právnom štáte zaostrila pozornosť na posilňovanie boja proti všetkým formám diskriminácie pri prístupe k spravodlivosti; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby bojovali proti diskriminácii na základe rasového a etnického pôvodu, náboženstva alebo viery, štátnej príslušnosti, politického názoru, jazyka, zdravotného postihnutia, veku, rodu vrátane rodovej identity a rodového vyjadrenia a sexuálnej orientácie; naliehavo vyzýva Radu, aby dosiahla dohodu o smernici 2008/0140(CNS)[1]; naliehavo vyzýva Komisiu, aby do výročnej správy o právnom štáte začlenila nové piliere zamerané na boj proti všetkým formám nenávisti a diskriminácie zakotveným v článku 21 charty, najmä pokiaľ ide o trestné činy osobitne zamerané na menšinové skupiny a príslušníkov národnostných, etnických, jazykových a náboženských menšín, ako aj na podmienky občianskej spoločnosti v členských štátoch; vyzýva Komisiu, aby od členských štátov vyžadovala zber porovnateľných a spoľahlivých rozčlenených údajov o rovnosti s cieľom plne posúdiť vplyv štrukturálnej diskriminácie na právny štát; vyzýva Komisiu, aby prehodnotila svoju pozíciu k iniciatíve Minority SafePack a predložila legislatívne iniciatívy na ochranu presadzovania práv menšín a jazykových práv; pripomína svoju výzvu EÚ, aby pristúpila k Rámcovému dohovoru na ochranu národnostných menšín a Európskej charte regionálnych alebo menšinových jazykov; požaduje užšie väzby medzi EÚ a Radou Európy v oblasti práv menšín, a to aj vzhľadom na proces rozširovania;

64. zdôrazňuje, že je potrebné, aby členské štáty riešili rodové rozdiely v súdnictve a iných kľúčových demokratických inštitúciách; odporúča zaviesť cielené opatrenia na zvýšenie zastúpenia žien na vyšších pozíciách v súdnictve a vo verejnej správe;

65. vyzýva členské štáty, aby v súlade s parížskymi zásadami OSN zriadili vnútroštátne inštitúcie pre ľudské práva, zaručili ich nezávislosť a zabezpečili, že budú schopné účinne vykonávať svoje úlohy;

Jednotný trh a právny štát

66. zdôrazňuje význam právneho štátu pri zabezpečení hladkého a efektívneho fungovania jednotného trhu a opätovne potvrdzuje, že dobre fungujúce, nezávislé justičné systémy, účinné protikorupčné rámce a silná ochrana slobody médií majú zásadný význam pre zachovanie spravodlivej hospodárskej súťaže a právnej istoty a

---

[1] Návrh smernice Rady o vykonávaní zásady rovnakého zaobchádzania s osobami bez ohľadu na náboženské vyznanie alebo vieru, zdravotné postihnutie, vek alebo sexuálnu orientáciu (COM(2008)0426).

posilnenie dôvery medzi hospodárskymi subjektmi; zdôrazňuje, že nedodržiavanie a obchádzanie európskych právnych predpisov vedie k rozsiahlemu narušeniu hospodárskej súťaže na vnútornom trhu; zdôrazňuje, že spoľahlivé a stabilné štruktúry právneho štátu sú kľúčovými piliermi investícií a obchodu, ktoré sú nevyhnutné pre konkurencieschopnosť, a tým aj pre kapacitu systému sociálneho zabezpečenia a trhu práce v EÚ;

67. zdôrazňuje, že riadne fungovanie jednotného trhu závisí od účinného uplatňovania zásady vzájomnej dôvery a uznávania v rámci justičnej aj administratívnej spolupráce; pripomína, že takúto dôveru možno udržať len vtedy, ak sa v plnej miere dodržiava zásada právneho štátu, ako to odporúča aj Benátska komisia vo svojom zozname kritérií právneho štátu; uvádza, že zásada vzájomného uznávania by sa mala v prípadoch systémových porušení pozastaviť;

68. zdôrazňuje negatívny hospodársky vplyv korupcie a slabých justičných systémov na dôveru investorov a cezhraničnú spoluprácu; vyjadruje znepokojenie nad tým, že národné vlády a inštitúcie, ktoré nedodržiavajú zásady právneho štátu, môžu umožniť rozkvet protisúťažného správania alebo ho dokonca aktívne podporovať v záujme politického alebo hospodárskeho zisku, a tým potenciálne poškodiť hospodárstvo EÚ a oslabiť spravodlivosť jej vnútorného trhu;

69. pripomína, že v rámci pôsobnosti zmlúv je v súlade s chartou zakázaná akákoľvek diskriminácia na základe štátnej príslušnosti a že sloboda usadiť sa, sloboda poskytovať služby a voľný pohyb kapitálu sú kľúčové pre jednotný trh; zdôrazňuje, že pravidlá týkajúce sa rovnakého zaobchádzania zakazujú zjavnú a skrytú diskrimináciu na základe štátnej príslušnosti alebo, pokiaľ ide o spoločnosti, na základe ich sídla; pripomína, že odsudzuje oznámené systémové diskriminačné, netransparentné a nekalé praktiky voči spoločnostiam v niektorých členských štátoch;

70. odsudzuje systémové diskriminačné praktiky v Maďarsku vrátane zneužívania finančných prostriedkov EÚ v prospech politických spojencov, porušovania pravidiel hospodárskej súťaže EÚ a koncentrácie podnikov v rukách oligarchov s väzbami na vládu; vyjadruje poľutovanie nad uvoľnením finančných prostriedkov EÚ maďarskej vláde napriek výrazným nedostatkom v oblasti nezávislosti súdnictva a protikorupčných rámcov v Maďarsku; odporúča pozastaviť vyplácanie, kým nebudú splnené všetky kritériá právneho štátu; naliehavo vyzýva Komisiu, aby zabezpečila, že finančné prostriedky EÚ sa dostanú k maďarskému obyvateľstvu, a to aj prostredníctvom mechanizmov priameho a nepriameho financovania prijímateľov nezávislých od maďarskej vlády;

71. zdôrazňuje, že je dôležité riešiť hospodársku nerovnosť a sociálne vylúčenie ako hrozby pre demokratickú účasť a právny štát;

72. vyzýva Komisiu, aby do svojich monitorovacích mechanizmov explicitnejšie začlenila rozmer jednotného trhu, pričom bude klásť väčší dôraz na jednotné a rýchle uplatňovanie, vykonávanie a presadzovanie existujúcich právnych predpisov a zabezpečí, aby sa dodržiavanie zásad právneho štátu členskými štátmi posudzovalo nielen z demokratického a súdneho hľadiska, ale aj z hľadiska jeho hospodárskeho vplyvu na jednotný trh a finančnú stabilitu; žiada Komisiu, aby do svojej správy o právnom štáte 2025 zahrnula osobitnú kapitolu o rozmere jednotného trhu; naliehavo žiada Komisiu, aby využila všetky dostupné právne nástroje na riešenie nedostatkov v oblasti právneho štátu vrátane prípadného začatia postupov v prípade nesplnenia povinnosti a využitia právomocí v oblasti presadzovania práva hospodárskej súťaže s cieľom zachovať fungovanie vnútorného trhu;

Súbor nástrojov právneho štátu

73. zdôrazňuje význam začlenenia míľnikov týkajúcich sa právneho štátu do nástrojov financovania, ako je Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti; vyjadruje poľutovanie nad uvoľnením finančných prostriedkov EÚ maďarskej vláde napriek výrazným nedostatkom v oblasti nezávislosti súdnictva a protikorupčných rámcov v Maďarsku; odporúča pozastaviť vyplácanie, kým nebudú splnené všetky kritériá právneho štátu; naliehavo vyzýva Komisiu, aby zabezpečila, že finančné prostriedky EÚ sa dostanú k maďarskému obyvateľstvu, a to aj prostredníctvom mechanizmov priameho a nepriameho financovania prijímateľov nezávislých od maďarskej vlády, pričom sa zachová plný vplyv prijatých opatrení;

74. kritizuje skutočnosť, že Rada nepokročila v prebiehajúcich konaniach podľa článku 7 Zmluvy o EÚ, čím sa oslabuje dôveryhodnosť EÚ pri dodržiavaní zásad právneho štátu; naliehavo vyzýva Radu, aby odblokovala ďalšie kroky v postupe podľa článku 7 Zmluvy o EÚ proti Maďarsku vzhľadom na pretrvávajúce porušenia v oblasti nezávislosti súdnictva, slobody médií a občianskej spoločnosti, ktoré si vyžaduje okamžité a rozhodné opatrenia; odporúča Rade, aby zabezpečila, že vypočutia sa uskutočnia aspoň raz za každé predsedníctvo počas prebiehajúcich postupov podľa článku 7, a aby sa riešil aj nový vývoj ovplyvňujúci právny štát, demokraciu a základné práva; zdôrazňuje, že v Rade nie je potrebná jednomyseľnosť na identifikovanie jasného rizika závažného porušenia hodnôt Únie podľa článku 7 ods. 1 Zmluvy o EÚ ani na adresovanie konkrétnych odporúčaní príslušným členským štátom a stanovenie lehoty na vykonanie týchto odporúčaní; opakovane vyzýva Radu, aby tak urobila, pričom zdôrazňuje, že každé ďalšie odkladanie takéhoto kroku by znamenalo porušenie zásady právneho štátu samotnou Radou; trvá na tom, že v konaniach týkajúcich sa článku 7 Zmluvy o EÚ by Európsky parlament mal mať aktívnejšiu úlohu vrátane možnosti predkladať Rade odôvodnené návrhy, zúčastňovať sa na vypočutiach Rady a byť v plnom rozsahu informovaný v každej fáze postupu;

75. víta preventívne nástroje v súbore nástrojov na podporu právneho štátu, ako je ročný cyklus právneho štátu, porovnávací prehľad EÚ v oblasti justície, európsky semester, fondy EÚ na podporu občianskej spoločnosti, justičných sietí a slobody médií a zavedenie míľnikov právneho štátu do Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti; trvá na užšom prepojení medzi zisteniami správy o právnom štáte 2024 a prideľovaním finančnej podpory z rozpočtu Únie, a to v logike míľnikov, čím sa zabezpečí, že finančné prostriedky EÚ budú viazané na dosiahnutie potrebných reforiem; vyzýva Komisiu, aby ďalej rozvíjala priame prepojenie medzi preventívnymi a reaktívnymi nástrojmi, a teda aby na základe zistení vo výročných správach o právnom štáte urýchlene a koordinovaným spôsobom začala postupy v prípade nesplnenia povinnosti, stanovila ďalšie kroky pri uplatňovaní postupu podľa článku 7 Zmluvy o EÚ a uplatňovala nariadenie o podmienenosti právnym štátom a horizontálne základné podmienky týkajúce sa charty, ako aj ustanovenia nariadenia o rozpočtových pravidlách a nariadenia o spoločných ustanoveniach; vyzýva Komisiu, aby počnúc rokom 2025 vo výročných správach o právnom štáte posúdia potenciálne riziká pre rozpočet Únie, ktoré predstavujú nedostatky v režimoch právneho štátu, a informovala o nich; zdôrazňuje, že spustenie reaktívnych nástrojov, ako aj ukončenie príslušných postupov musí byť založené na objektívnom kritériu súladu s právnym štátom, právom EÚ a medzinárodným právom, ako ich vykladajú medzinárodné súdy;

76. vyzýva Komisiu, aby systematicky využívala skrátené konania a žiadosti o predbežné opatrenia na SDEÚ v prípadoch nesplnenia povinností; vyzýva Komisiu, aby prehodnotila svoju politiku načrtnutú v oznámení z roku 2022 o presadzovaní práva EÚ[1], ktorá spočíva v nevyužívaní postupov v prípade nesplnenia povinnosti v individuálnych prípadoch, pretože táto politika vedie k vážnemu porušovaniu práv občanov v celej EÚ, najmä v prípadoch, keď ich vlastné vlády odmietajú dodržiavať právo EÚ alebo rozsudky SDEÚ, a tiež preto, že väčšina týchto prípadov nemá len individuálny rozmer, ale týka sa strategických a zásadných otázok; žiada Komisiu, aby každoročne podávala správu o uplatňovaní a účinnosti nástrojov používaných v prípadoch porušovania zásad právneho štátu v členských štátoch;

77. zdôrazňuje potrebu čoraz komplexnejšieho súboru nástrojov, ktorým sa nad rámec jeho rozpočtového rozmeru zabezpečí súlad s hodnotami EÚ vo všetkých právnych predpisoch Únie vrátane finančných nástrojov, aby sa zabránilo zhoršeniu situácie; naliehavo vyzýva Komisiu, aby identifikovala nedostatky a predložila príslušné návrhy, ktorými sa rozšíri rozsah pôsobnosti tohto súboru nástrojov; podporuje prísnejšie uplatňovanie nariadenia o podmienenosti právnym štátom s prierezovou podmienenosťou v programoch

---

[1] Oznámenie Komisie z 13. októbra 2022 s názvom Presadzovanie práva EÚ pre Európu, ktorá prináša výsledky (COM(2022)0518).

financovania EÚ; trvá na svojej pozícii, že zmrazené finančné prostriedky EÚ by sa mali uvoľniť až po úplnom vykonaní zmysluplných reforiem a po tom, ako sa v praxi preukázateľne dosiahne dodržiavanie zásad právneho štátu; zdôrazňuje potrebu konzistentnosti a transparentnosti pri uplatňovaní súboru nástrojov na ochranu hodnôt Únie bez politických úvah a s využitím objektívnych kritérií na spustenie reaktívnych nástrojov; zdôrazňuje skutočnosť, že táto podmienenosť by sa mala rovnako vzťahovať na kandidátske a potenciálne kandidátske krajiny; trvá na význame úlohy Európskeho parlamentu pri dohľade nad používaním týchto nástrojov; naliehavo vyzýva Komisiu, aby vykonávala systematické audity rozdeľovania finančných prostriedkov EÚ s cieľom zabrániť konfliktom záujmov, politickej inštrumentalizácii alebo nepriehľadnosti pri prideľovaní finančných prostriedkov na vnútroštátnej úrovni;

78. trvá na zavedení nástroja založeného na výkonnosti vo viacročnom finančnom rámci (VFR) s cieľom posilniť zosúladenie medzi fondmi EÚ a dodržiavaním hodnôt Únie zakotvených v článku 2 Zmluvy o EÚ, ako sú demokracia, základné práva a právny štát; žiada, aby budúci VFR zahŕňal spoľahlivé záruky právneho štátu uplatniteľné na všetky finančné prostriedky EÚ;

79. vyjadruje znepokojenie nad tým, že pozastavenie finančných prostriedkov EÚ by sa mohlo zneužiť ako politická zbraň proti občianskej spoločnosti a miestnym orgánom; pripomína, že v nariadení o podmienenosti právnym štátom sa stanovuje, že koneční príjemcovia by nemali stratiť prístup k finančným prostriedkom EÚ v prípade uplatnenia sankcií voči ich vláde; požaduje „inteligentnú podmienenosť“, ktorá by umožnila obísť národné vlády, ktoré oslabujú právny štát, prideľovaním finančných prostriedkov EÚ, ktorých viazanosť bola zrušená, priamo miestnym a regionálnym orgánom a mimovládnym organizáciám a podnikom, ktoré dodržiavajú právne predpisy EÚ, ako aj zjednodušením prerozdelenia finančných prostriedkov určených v prospech príslušného členského štátu na iné programy EÚ; požaduje vytvorenie transparentného systému, ktorý by miestnym orgánom umožňoval žiadať o finančné prostriedky EÚ, keď národné vlády prostriedky EÚ blokujú alebo zneužívajú; zdôrazňuje význam prísneho a transparentného uplatňovania mechanizmov podmienenosti zakotvených v Nástroji predvstupovej pomoci a v Nástroji na podporu reforiem a rastu pre západný Balkán;

Systém bŕzd a protiváh

80. zdôrazňuje, že je dôležité zachovať v každom členskom štáte deľbu moci a stabilný inštitucionálny rámec; vyzýva členské štáty, aby zabezpečili, že všetky ústavné alebo legislatívne reformy ovplyvňujúce deľbu moci budú v plnom súlade so základnými hodnotami a právnymi zásadami EÚ;

81. vyzýva členské štáty, aby sa zdržali nadmerného využívania zrýchlených postupov obchádzajúcich konzultácie so zainteresovanými stranami a občianskou spoločnosťou vrátane parlamentnej kontroly a mimoriadnych právomocí, keďže tieto postupy negatívne vplývajú na stabilitu a kvalitu tvorby právnych predpisov a na demokraciu; vyzýva členské štáty, aby zaviedli transparentné legislatívne postupy nadväzujúce na systematické a verejné konzultácie s rôznymi zainteresovanými stranami a poradnými orgánmi;

82. nabáda národné vlády a parlamenty, aby zverejňovali verejne prístupné posúdenia vplyvu a výsledky konzultácií ku každému významnému legislatívnemu návrhu;

83. zdôrazňuje odporúčanie Benátskej komisie, aby sa účinne riešili sťažnosti a odvolania v prípade volebných nezrovnalostí, najmä pokiaľ ide o kupovanie hlasov, viacnásobné hlasovanie a nesprávne sčítanie hlasov; pripomína význam právnych predpisov EÚ prijatých v tejto súvislosti, konkrétne aktu o digitálnych službách, aktu o digitálnych trhoch[1], aktu o umelej inteligencii[2], nariadenia (EÚ) 2024/900 o transparentnosti a cielení politickej reklamy[3] a európskeho aktu o slobode médií; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby v plnej miere vykonávali tieto akty a poskytli primerané verejné zdroje na opatrenia, na ktoré sa vzťahujú;

84. vyzýva členské štáty, aby posilnili nezávislosť vnútroštátnych orgánov dohľadu s cieľom zabezpečiť zdroje a ochranu pred politickým zasahovaním; zdôrazňuje význam občianskej spoločnosti a obhajcov ľudských práv pri presadzovaní zodpovednosti a ochrane základných práv;

85. vyjadruje hlboké znepokojenie nad nárastom extrémizmu a jeho korozívnym účinkom na demokratické normy a právny štát vo

---

[1] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/1925 zo 14. septembra 2022 o súťažeschopných a spravodlivých trhoch digitálneho sektora a o zmene smerníc (EÚ) 2019/1937 a (EÚ) 2020/1828 (akt o digitálnych trhoch) (Ú. v. EÚ L 265, 12.10.2022, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/1925/oj).

[2] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1689 z 13. júna 2024, ktorým sa stanovujú harmonizované pravidlá v oblasti umelej inteligencie a ktorým sa menia nariadenia (ES) č. 300/2008, (EÚ) č. 167/2013, (EÚ) č. 168/2013, (EÚ) 2018/858, (EÚ) 2018/1139 a (EÚ) 2019/2144 a smernice 2014/90/EÚ, (EÚ) 2016/797 a (EÚ) 2020/1828 (akt o umelej inteligencii) (Ú. v. EÚ L, 2024/1689, 12.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj).

[3] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/900 z 13. marca 2024 o transparentnosti a cielení politickej reklamy (Ú. v. EÚ L, 2024/900, 20.3.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/900/oj).

viacerých členských štátoch; so znepokojením konštatuje, že extrémistické skupiny sa aktívne zameriavajú na menšiny a prispievajú k atmosfére strachu, diskriminácie a polarizácie; vyzýva Komisiu, aby vo svojej výročnej správe o právnom štáte výslovne identifikovala takéto skupiny ako hrozbu pre demokraciu, ľudské práva a základné slobody vrátane akademickej nezávislosti a nezávislosti médií; naliehavo vyzýva členské štáty, aby prijali rozhodné opatrenia na boj proti ich vplyvu prostredníctvom pevných právnych rámcov, vzdelávania presadzujúceho demokratické hodnoty a podpory OOS, ktoré bojujú proti extrémizmu; vyzýva na koordinované opatrenia EÚ na boj proti tejto hrozbe, a to aj prostredníctvom vzdelávania, programov sociálneho začlenenia a v prípade potreby právnych opatrení;

86. vyjadruje znepokojenie nad zaznamenanými prípadmi využívania sledovacích technológií vládami členských štátov proti novinárom, aktivistom, predstaviteľom opozície a zamestnancom inštitúcií EÚ; pripomína, že používanie špionážneho softvéru musí byť striktne primerané a nevyhnutné, a naliehavo vyzýva Komisiu, aby bez zbytočného odkladu predložila plán opatrení na zabránenie jeho zneužívaniu, pričom v plnej miere využije všetky dostupné legislatívne prostriedky stanovené v zmluvách, ako to odporúča výbor PEGA;

87. so znepokojením berie na vedomie rastúce využívanie umelej inteligencie na účely národnej bezpečnosti a presadzovania práva v celej Európskej únii, pričom upozorňuje na riziká pre základné práva a slobody[1]; pripomína potrebu zabezpečiť spoľahlivé záruky ochrany údajov, keď členské štáty alebo vnútroštátne orgány používajú sledovací softvér; žiada o posilnenie právnych predpisov EÚ s cieľom zabrániť hromadnému sledovaniu a diskriminácii;

88. vyjadruje znepokojenie nad zahraničným zasahovaním v členských štátoch a v kandidátskych a potenciálnych kandidátskych krajinách vrátane manipulácie a dezinformácií na sociálnych médiách, ku ktorým sa uchyľujú sily v rámci Únie aj mimo nej v snahe manipulovať verejnú mienku a narúšať demokratickú diskusiu; podčiarkuje význam transparentnosti algoritmov platforiem, nezávislých auditov a spoľahlivých mechanizmov overovania faktov pre boj proti dezinformáciám a ochranu demokracie; vyzýva hlavné digitálne platformy, aby spolupracovali s vnútroštátnymi orgánmi presadzovania práva s cieľom podporiť vyšetrovanie nezákonných online činností; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby toto úsilie monitorovali a aby uplatňovali akt o digitálnych službách a akt o digitálnych trhoch, najmä pokiaľ ide o veľmi veľké online platformy;

---

[1] Europol, AI and policing – The benefits and challenges of artificial intelligence for law enforcement (Umelá inteligencia a policajná činnosť – prínosy a výzvy umelej inteligencie pre presadzovanie práva), Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, 2024.

vyzýva Komisiu, aby do svojej správy o právnom štáte zahrnula v rámci tretieho piliera (Pluralizmus a sloboda médií) väčšiu kontrolu dezinformácií na online platformách;

89. zdôrazňuje význam akademickej slobody ako neoddeliteľného aspektu právneho štátu a naliehavo vyzýva členské štáty, aby chránili univerzity pred politickým zasahovaním a zabezpečili inštitucionálnu autonómiu; nabáda členské štáty, aby podporovali kultúru právneho štátu prostredníctvom informačných kampaní, osvetových iniciatív a krokov na podporu demokratických hodnôt a zásad;

90. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby zvážili zapojenie sa do procesu zameraného na zlepšenie administratívnych postupov a praktík, ktoré majú vplyv na fungovanie kľúčových demokratických procesov a vykonávanie systému bŕzd a protiváh, v súlade so stanovenými spoločnými zásadami EÚ;

Horizontálne odporúčania

91. uznáva správu Komisie o právnom štáte ako kľúčový preventívny nástroj na monitorovanie stavu právneho štátu v celej EÚ, uľahčenie dialógu medzi členskými štátmi a usmerňovanie reforiem v oblastiach, ako je nezávislosť súdnictva, boj proti korupcii, sloboda médií a ďalšie systémy bŕzd a protiváh;

92. uznáva, že správa Komisie o právnom štáte sa od svojho vzniku v roku 2020 stala komplexnejšou; vyjadruje však poľutovanie nad skutočnosťou, že základné prvky z uznesenia Európskeho parlamentu z roku 2016 sa ešte nezaviedli a že Komisia sa v plnej miere nezaoberala odporúčaniami Európskeho parlamentu uvedenými v jeho predchádzajúcich uzneseniach; domnieva sa, že tieto odporúčania sú naďalej platné, a opätovne ich pripomína; žiada, aby sa do výročnej správy zahrnuli chýbajúce dôležité prvky zoznamu kritérií právneho štátu Benátskej komisie, ako sú predchádzanie zneužívaniu právomocí, rovnosť pred zákonom a nediskriminácia; opätovne zdôrazňuje svoj postoj, že správa by mala zahŕňať celý rozsah hodnôt článku 2 Zmluvy o EÚ, keďže tieto hodnoty nemožno vnímať oddelene; žiada Komisiu, aby preskúmala možnosť zverejniť v rovnakom čase všetky správy týkajúce sa právneho štátu alebo základných práv, ako sú výročné správy o dodržiavaní charty alebo správa agentúry FRA, aby sa umožnila súbežná globálna diskusia o týchto otázkach; vyjadruje však poľutovanie nad tým, že napriek rastúcim hrozbám dezinformácií, propagandy a manipulácie s informáciami zameranými na európsku demokraciu sa zatiaľ neuvažovalo o podobnej praxi partnerského preskúmania medzi členskými štátmi na podporu úsilia Úradu OBSE pre demokratické inštitúcie a ľudské práva;

93. vyzýva Komisiu, aby na budúci rok rozšírila rozsah správy; trvá na tom, aby sa správa Komisie o právnom štáte 2025 vzťahovala na celý

rozsah pôsobnosti článku 2 Zmluvy o EÚ a zahŕňala širšie ukazovatele, ako je nezávislosť médií, úloha občianskej spoločnosti, základné práva, akademická a umelecká sloboda, rodová rovnosť, ochrana menšín a zraniteľných skupín, dodržiavanie medzinárodného práva, slobodné a spravodlivé voľby a fungovanie demokratických inštitúcií, s cieľom poskytnúť komplexnejší obraz o normách právneho štátu v celej EÚ a v kandidátskych a potenciálnych kandidátskych krajinách;

94. vyzýva Komisiu, aby zverejnila kritériá, ktoré používa na výber informácií od občianskej spoločnosti, medzinárodných orgánov, vnútroštátnych orgánov a ďalších zainteresovaných strán v procese podávania správ o právnom štáte z ich strany; opakuje svoju výzvu Komisii, aby vyzvala agentúru FRA, aby poskytovala metodické poradenstvo a uskutočnila porovnávací výskum s cieľom doplniť podrobnosti v kľúčových oblastiach výročnej správy vzhľadom na vnútorné prepojenia medzi základnými právami a právnym štátom;

95. nabáda Komisiu, aby pri hodnotení dodržiavania hodnôt zakotvených v článku 2 Zmluvy o EÚ používala zrozumiteľnejší jazyk a transparentné pravidlá posudzovania; opätovne pripomína svoju výzvu Komisii, aby jasne rozlišovala medzi systémovými a izolovanými porušeniami zásad právneho štátu v členských štátoch, aby sa zabránilo riziku zľahčovania najzávažnejších porušení zásad právneho štátu, a aby objasnila, že ak sú hodnoty uvedené v článku 2 Zmluvy o EÚ systematicky, úmyselne a závažne porušované počas určitého obdobia, členské štáty by nemuseli spĺňať všetky kritériá vymedzujúce demokraciu; uvádza, že odporúčania by mali lepšie odrážať negatívne zistenia v správe a mali by byť podrobnejšie; domnieva sa, že posudzovanie plnenia predchádzajúcich odporúčaní by malo byť presnejšie a kvalitatívnejšie a nemalo by sa opierať len o legislatívne zmeny, ale aj o reálne a nezávislé dôkazy o ich uplatňovaní v praxi; vyzýva Komisiu, aby uskutočnila návštevy na mieste a poskytla posúdenia založené na konkrétnych a nezávislých dôkazoch vykonávania v praxi;

96. upozorňuje na to, že neprepojenie monitorovania s reálnymi dôsledkami môže mať za následok zníženie významu správy v členských štátoch; žiada, aby sa kládol väčší dôraz na vykonávanie odporúčaní pre jednotlivé krajiny s časovým harmonogramom a merateľnými referenčnými hodnotami, v náležitých prípadoch vrátane odkazu na existujúce stanoviská medzinárodných orgánov (napr. Benátska komisia Rady Európy, osobitní spravodajcovia OSN) alebo na príslušné súdne rozhodnutia (vrátane rozhodnutí ESĽP); vyzýva Komisiu, aby podrobne opísala možné dôsledky v prípade nedodržiavania predpisov, a to aj uvedením konkrétnych nástrojov zo súboru nástrojov, ktorý zahŕňa rozpočtové nástroje a podmienenosť financovania; domnieva sa, že niektoré porušenia hodnôt si vyžadujú okamžité opatrenia na presadzovanie, zatiaľ čo v prípade iných je potrebná naliehavá realizácia odporúčaní; naliehavo žiada členské

štáty, aby vykonávali odporúčania uvedené v predchádzajúcich správach, a vyjadruje uznanie tým štátom, ktoré odporúčania nielen vykonali, ale aj prekročili stanovené normy;

97. konštatuje, že dátum uverejňovania výročnej správy o právnom štáte v júli neprispieva k zabezpečeniu dostatočnej viditeľnosti a je v rozpore so zamýšľaným účelom správy, ktorým je vytvorenie skutočnej verejnej diskusie o jej zisteniach; naliehavo vyzýva Komisiu, aby prehodnotila dátum uverejňovania a vyvinula ďalšie úsilie o to, aby jej zistenia boli všeobecne známe vo všetkých členských štátoch;

98. pripomína, že rozhodnutia prijaté alebo neprijaté inštitúciami EÚ často ovplyvňujú situáciu v oblasti právneho štátu v členských štátoch; kritizuje skutočnosť, že rozsah pôsobnosti správy Komisie o právnom štáte 2024 sa nevzťahuje na stav právneho štátu na úrovni inštitúcií EÚ; žiada, aby sa do správy Komisie o právnom štáte 2025 zahrnula kapitola o dodržiavaní noriem právneho štátu zo strany EÚ, ktorá by bola založená na nezávislom mechanizme preskúmania;

99. navrhuje komplexný medziinštitucionálny mechanizmus pre demokraciu, právny štát a základné práva, ktorý by zahŕňal všetky hodnoty stanovené v článku 2 Zmluvy o EÚ a vzťahoval by sa na všetky inštitúcie EÚ, členské štáty a kandidátske krajiny s cieľom podporiť jednotnosť; zdôrazňuje, že je potrebné zabezpečiť úplnú nezávislosť a objektívnosť, pokiaľ ide o zloženie a fungovanie tohto orgánu, a zároveň prispôsobiť jeho mandát na riešenie výziev v oblasti právneho štátu;

100. je presvedčený, že by sa mal posilniť medziinštitucionálny dialóg a spolupráca na úrovni EÚ v oblasti právneho štátu; vyjadruje poľutovanie nad tým, že Komisia a Rada doposiaľ odmietajú jeho ponuku na uzavretie medziinštitucionálnej dohody o demokracii, právnom štáte a základných právach; opätovne potvrdzuje svoju ochotu obnoviť rokovania o tejto dohode; vyzýva ostatné inštitúcie, aby medzitým aspoň preskúmali možnosť ďalšej spolupráce v rámci navrhovaného medziinštitucionálneho pilotného projektu v oblasti demokracie, právneho štátu a základných práv, ktorý by z praktického hľadiska pomohol budovať dôveru medzi inštitúciami, najmä prostredníctvom výmeny postupov v oblasti monitorovania, dialógu a stretnutí; vyzýva Radu, aby zvýšila inkluzívnosť svojho dialógu o právnom štáte tým, že na svoje zasadnutia pozve aj iné inštitúcie, ako sú Benátska komisia, komisár pre ľudské práva a zástupcovia Európskeho parlamentu; domnieva sa, že dialóg Rady o právnom štáte by sa mal stať interaktívnejším a mal by systematicky poskytovať spätnú väzbu; vyzýva členské štáty, aby investovali do riadnej prípravy na tento dialóg; zdôrazňuje, že väčšia transparentnosť by posilnila dialóg o právnom štáte v rámci Únie, a preto vyzýva Radu, aby poskytla podrobné verejné závery; naliehavo vyzýva Radu, aby spolupracovala s národnými parlamentmi s cieľom

posilniť demokratický dohľad nad dodržiavaním noriem EÚ v oblasti právneho štátu členskými štátmi; zdôrazňuje, že správa o právnom štáte by mala byť založená na dôkazoch a objektívna, mala by sa zameriavať na členské štáty a inštitúcie EÚ a mala by zahŕňať preventívne a nápravné opatrenia;

101. vyzýva členské štáty, aby zabezpečili, že núdzové opatrenia prijaté v reakcii na krízy (ako sú pandémie alebo bezpečnostné hrozby) budú podliehať pravidelnej parlamentnej kontrole a súdnemu preskúmaniu a budú prísne časovo obmedzené a primerané;

102. domnieva sa, že by sa mala ďalej posilňovať spolupráca medzi EÚ a medzinárodnými organizáciami, ako sú Rada Európy, OBSE a OSN, pri podpore a obrane demokracie, právneho štátu, základných slobôd a ľudských práv vrátane práv menšín;

103. nabáda členské štáty, aby vypracovali a vykonávali komplexné programy občianskej výchovy, ktoré budú podporovať pochopenie demokratických inštitúcií, právneho štátu a základných práv medzi občanmi všetkých vekových kategórií;

104. vyjadruje poľutovanie nad tým, že Komisia nezapracovala mnohé opakované žiadosti Európskeho parlamentu týkajúce sa správ Komisie o právnom štáte; žiada, aby Komisia do 31. decembra 2025 vydala oznámenie, v ktorom podrobne uvedie, ktoré požiadavky prijaté Európskym parlamentom v súvislosti so správami Komisie o právnom štáte od roku 2021 Komisia vykoná, ktoré nemieni vykonať a prečo;

105. víta rozšírenie správy Komisie o právnom štáte na kandidátske krajiny, konkrétne Albánsko, Čiernu Horu, Severné Macedónsko a Srbsko, čím sa zdôrazňuje, že základné hodnoty EÚ musia rešpektovať nielen súčasné členské štáty, ale aj budúci členovia počas prístupových procesov; nabáda na dôkladné hodnotenie právneho štátu vo všetkých krajinách v prístupovom procese; nabáda Komisiu, aby poskytla pristupujúcim krajinám konkrétne odporúčania týkajúce sa stavu právneho štátu a zabezpečila súlad so správou o rozšírení; očakáva, že Komisia zahrnie do svojej správy o právnom štáte 2025 všetky kandidátske krajiny;

°

° °

106. poveruje svoju predsedníčku, aby postúpila toto uznesenie Rade, Komisii, Agentúre Európskej únie pre základné práva, Rade Európy a vládam a parlamentom členských štátov.